

JOHN BUNYAN

KRISTITYN

VAELLUS

John Bunyan

Kristityn vaellus

«Public Domain»

Bunyan J.

Kristityn vaellus / J. Bunyan — «Public Domain»,

© Bunyan J.

© Public Domain

Содержание

JOHN BUNYANIN ELÄMÄKERRASTA MUUTAMA PIIRRE	5
TEKIJÄLTÄ KIRJANSA PUOLUSTUKSEKSI	14
KRISTITYN VAELLUS	21
KRISTITYN TUSKA TAAKKANSA TÄHDEN	22
ITSEPÄINEN JA TAIPUVAINEN SAAVUTTAVAT KRISTITYN	23
ITSEPÄINEN KÄÄNTYY TAKAISIN. TAIPUVAINEN LÄHTEE	24
MUKAAN	
MATKAMIEHET JOUTUVAT EPÄRÖIMISEN SUOLLE	26
APU VETÄÄ KRISTITYN YLÖS EPÄRÖIMISEN SUOSTA	27
KRISTITTY KOHTAA MAAILMANVIISAAN	28
MAAILMAN VIISAAN AJATUKSIA	29
KRISTITTYÄ NEUVOTAAN LAINKANNAN LUOKSE	30
KRISTITTY KOHTAA JÄLLEEN EVANKELISTAN	31
MITÄ PITÄÄ KAUHISTUA	32
LAIN TÖITTEN KIROUS	33
KRISTITYN TULO AHTAALLE PORTILLE JA	34
SISÄÄNKÄYNTI	
KRISTITTY KERTOO HYVÄLLE TAHDOLLE	35
MATKASTANSA	
MATKAN JATKOA	36
KRISTITTY SELITTÄJÄN TALOSSA	37
Конец ознакомительного фрагмента.	38

John Bunyan

Kristityn vaellus / Tästä maailmasta siihen kun tuleva on

JOHN BUNYANIN ELÄMÄKERRASTA MUUTAMA PIIRRE

"Vaeltavan Kristityn historia on Bunyanin omaa historiaa."

Huomattavimpia merkkimiehiä kristillisen kirjallisuuden alalla on kieltämättä englantilainen *John Bunyan* [Lue: Dshon Bönjen]. Tuskin on olemassa kristillistä kansaa, jonka kieleen hänen etevin teoksensa, "Kristityn vaellus", ei olisi käännetty. Ei ole sitä uskonlahkoa, joka ei saisi tyydytystä tästä kirjasta. Lapsi lukee sitä ihastellen, niinkuin aika-ihminenkin: kummankin sielun-elämä saa siitä ravintoa ja kohotusta. Puhtaan evankelisen opin totuuksien sulosuisena saarnaajana ja samalla allegoristisena (vertauskuviin puettuna) romaanina, jolla ei maailmankirjallisuudessa vertoja ole, – sellaisena on "Kristityn Vaellus" Raamatun jälkeen enimmin luettu kirja.

Sen tekijä oli halpa, oppimaton käsityöläinen.

Kuinka tällaisesta kehittyi verraton armon ja rauhan sanansaattaja ja yksi maailman kuuluisimpia kirjailijoita, – siitä tässä moniahta kankea piirre.

* * * * *

John Bunyan oli syntynyt v. 1628 Elstow'in kylässä, lähellä Bedford'in kaupunkia Englannissa, köyhissä ja kurjissa oloissa. Hänen isänsä oli kiertävä kattilanpaikkaaja ja pannuseppä, ja samaa ammattia harjoitti Johnkin, myöhemmin vielä saarnaajatoimensa ohellakin. Tätä tointa, jota siihen aikaan pidettiin hyvin halpa-arvoisena, vastaa nykyään läkkisepän ja vaskenvalajan ammatti.

Kymmenvuotisena nuori John kävi jonkun aikaa koulua, mutta pian, niinkuin hän itse sanoo, hän unohti melkein kaikki, mitä oli oppinut.

Hänen poikavuosiaan ja nuoruutensa aikaa kuvaillaan usein väärässä valossa. Häntä on esitetty ei ainoastaan jumalattomana, vaan kaikenlaisiin paheisin vaipuneena nuorukaisena. Tähän on kyllä saattanut aihetta antaa muuan hänen teoksensa, joka tavallaan on hänen omatekoinen; elämäkertansa, ja jossa hän säälimättömin sanoin puhuu omasta itsestään [*Grace abounding to the chief of sinners, or a brief relation of the exceeding mercy of God in Christ to his poor servant, John Bunyan*. Suomeksi: Ylitsevuotava armo syntisistä suurimmalle, eli lyhyt selitys Jumalan ylenpalttisesta laupeudesta Kristuksessa hänen köyhää palvelijaansa, John Bunyania, kohtaan.]. "Ei ollut montakaan lasta, joka olisi minulle vetänyt vertoja kiroilemisessa, valehtelemisessä ja Jumalan pilkkaamisessa", näin hän kertoo aikaisemmasta lapsuudestaan, ja edelleenkin hän ankarin sanoin ja tuomitsemalla puhuu nuoruutensa huimista päivistä ja synnillisestä elämästä. Lähemmältä tutkien tämä elämän huimuus ja rikoksenalaisuus ilmeni yksinomaan lepopäivän pyhyiden solvaamisessa tanssimisella, ballaadien (kertovain runojen) lukemisella ja kirkonkellojen soittamisella [Vaikea on käsittää, miksikä kirkonkellojen soittamista pidettiin niin suurena rikoksena. Muutamissa kirkkokunnissa sitä tänäkin päivänä katsotaan Jumalalle otolliseksi työksi. Pohjalla siinä lienee piillyt joku taikaperäinen kammo. Omituista on, että se on sakon uhalla kielletty parlamentin säännössä vuodelta 1657. (Samassa säännössä on niinikään kymmenen shillingin sakon uhalla kielletty tanssit, kisat, paininlyönnit, jopa "turha ja sopimaton käveleminenkin," sunnuntaipäivinä).]. Bunyan oli kansansa lapsi, sen kansan, jossa lepopäivää jo ammoisista ajoista on kunnioitettu ja kunnioitetaan tänäkin päivänä enemmän kuin missään muussa kristityssä kansassa. Siinä syy, miksi hän niin herkällä vaa'alla punnitsi pienimmätkin ylitsekäymisensä tätä, niin sanoaksemme, hänen kansansa henkeen ja vereen imeynyttä käsitystä vastaan. Toiselta puolen ei ole milloinkaan voitu todeksi näyttää hänen olleen

juomarin. Samoin ovat aivan perättömiä parjaukset hänen epäsiiveellisestä elämästään. Itsekin hän, joka ei suinkaan säälinyt omaa itseänsä, mitä vakavimmin torjuu päältänsä tällaiset syytökset. Hän oli niitä voimakkaita luonteita ja samalla niitä herkin omantunnon olentoja, joissa synnintunto on herännyt jo aikaisimmassa lapsuudessa. Hän oli niitä kristin-uskon pylväitä, joissa Jumalan Henki tekee ihmeellistä, näkymätöntä ja sittenkin ilmeistä työtään. Sellaisista Hän kasvattaa herättäjiä, johtajia, lähetyssaarnaajia sanan laajimmassa, kauniimmassa merkityksessä. John Bunyanin elämässä toteutuu kristin-uskon ydin: ihmisen ei tarvitse olla törkeitten rikosten tekijä, armoa tarvitaksensa; synty ei kestä pieninkään vanhurskaan Tuomarin edessä. Kristuksessa yksin on pelastus.

Siinä hänen elämänsä perussävel. Ja siltä kannalta on käsitettävä hänen kuolematon teoksensa, "Kristityn Vaellus". Se on pitkälisten, sisällisten taistelujen idättämä, levottoman aikakauden karkaisema, kahdentoista vuoden vankeuden kypsyttämä ihana hedelmä.

Alempana olevat piirteet hänen personastaan noudattavat paraasta päästä hänen äsken mainittua teostansa, "Ylitsevuotava armo".

Niinkuin jo mainittiin, oli synnintunto herännyt hänessä jo aikaisin. Jo 9-10 vuoden vanhana lapsena hän usein näki hirmuisia unia ja näkyjä pahoista hengistä ja viimeisestä tuomiosta. Ne hälvenivät sittemmin, mutta kangastelevat vielä hänen teoksessaankin.

Monasti hän oli hengenvaarassa. Kahdesti hän putosi veteen ja töin tuskin pääsi hengissä ylös. Kerran oli käärme hänet pistää. Sotapalveluksessa ollessaan hänet kerran oli komennettu eräsen tärkeään rynnäkköön. Juuri kuin hän oli valmiina lähtemään, tuli muuan kumppali pyrkimään hänen sijaansa. Bunyan suostui, mutta heti rynnäkön alussa kumppali sai luodin otsaansa ja kaatui hengetönnä maahan. Kuinka syvät jäljet tällaiset kohtaukset jättävät niin herkkään mieleen kuin Bunyanin, on sanomattakin selvä.

Varsin vähän hän itse kertoo sotilas-urastansa, eikä siitä muutoinkaan lähempiä tietoja ole. Sitä kesti vain pari vuotta, kaiketikin vuosina 1644 ja 1645.

Hän erosi sotapalveluksesta ja meni noin 20-vuotisena naimisiin erään peräti köyhän tytön kanssa. Tästä hän kertoo:

"Onni oli, että sain vaimokseni hurskaan miehen tyttären. Olimme avioliittoon mennessämme niin köyhiä, ett'ei kahta sen köyhempää. Ei tuonut taloon kumpikaan mitään, ei lautasta, ei lusikkaa. Kaksi kirjaa vaan toi vaimoni myötäjäisiksi: 'Rehellisen tie taivaaseen' (The plain man's pathway to heaven) ja 'Jumalisuuden harjoitus' (The practice of piety), jonka isä kuollessaan oli jättänyt hänelle perinnöksi."

Tähän saakka olivat jumalaiset kirjat olleet hänestä ikäviä, mutta vaimonsa kehoituksesta he nyt usein lueskelivat näitä kirjoja takkavalkean ääressä. Uskonnollinen mieli sai uutta virikettä ja pyrki ilmenemään jonkunlaisessa ulkonaisessa elämänmuutoksessa. Mutta tyydytystä se ei tuonut. Usein hän, niinkuin hänen oma Toivorikkaansa, sulki silmät valolta ja tukahutti omantunnon äänen. Toivottomuus, epätoivo sai monasti vallan. "Toivoton", arveli hän, "on tilani, jos synneistäni luovun, ja toivoton se on, jos synneissäni pysyn. Kadotukseen minä kumminkin joudun, ja koska se kerran niin on, niin menköön mies sitten kadotukseen yhtä hyvin monen synnin tähden kuin muutamankin."

Vähitellen hän rupesi lukemaan Raamattua, kiintyen varsinkin sen historiallisiin kirjoihin. Hän luopui nyt kirkonkellojen soittamisesta, jopa tanssistakin. Hän rupesi käymään ahkerasti kirkossa ja kuulemaan saarnoja, osoittipa melkein pyhää kunnioitusta "pappeja, alttaria, messupukuja ja sen semmoista kohtaan". Ulkonainen jumalaisuus teki sen, että ihmiset alkoivat pitää häntä peräti hurskaana miehenä, ihmetellen sitä suurta muutosta, mikä hänessä oli tapahtunut. Mutta lepoa hän itse ei sisimmissään tuntenut. "Kurja tekopyhä" hän sanoo olleensa näinä aikoina. "Hän oli ilmeinen fariseus", sanoo lord Macaulay, kuuluisa historioitsija, yksi hänen elämäkertansa etevimmistä kirjoittajista.

Poloinen vaeltaja ponnisteleks vielä taakkoinensa Epäröimisen
Suossa, ja pitkä on vielä taival ristin juurelle.

Läksi hän sitten kerran, ulkonaisesti jumalisena miehenä, kattilanpaikkaajan toimissa läheiseen Bedfordin kaupunkiin. Siellä hän tapasi muutamia köyhiä vaimoja istumassa talon ovelle ja haastelemassa jumalisista asioista. Hän astui lähemmäs kuuntelemaan ja keskustelemaan, sillä osasihan hän mielestänsä – kuten sittemmin hänen Liukaskielisensä – sujuvasti haastella jumalisista asioista. Hän kuuli, mutta ei ymmärtänyt. Nuo vaimot puhelivat uudesti-syntymisestä, Jumalan töistä heidän sydämissään, ja mitenkä he olivat havainneet luonnollisen tilansa viheliäisyyden. He puhuivat, kuinka Jumala oli heidän sydämissään sytyttänyt rakkauden Vapahtajaan. "Sydämeni vapisi. Minä huomasin, ett'ei uudesti-syntyminen ollut johtunut mieleenikään."

Raamattu kävi hänelle nyt rakkaaksi. Mutta tiedottomuus ja hengellisen opastuksen puute ne sittenkin saattoivat hänet väärin käsittämään Raamatun sanoja, ja näin heräsi hänessä kaikenlaisia kummallisia mielikuvituksia ja mietiskelyjä, yksi toistaan tuskallisempia ja raastavampia. Väliin hän tahtoi saada varman tiedon siitä, oliko hänen uskonsa oikea vai eikö. Se oli muka käyvä selville siitä, pystyykö hän ihmeitä tekemään. Astuessaan Elstowin ja Bedfordin välistä lokaista tietä, häntä kovasti kiusasi sanomaan lätäköille: "muutu kuivaksi", ja kuiville kohdille: "muutu lätäköksi". Siinä oli oleva hänen uskonsa koetuskivi! Vuoroin häntä taas vaivasi tuo ratkaisematon kysymys, kuuluuko hän valittujen joukkoon. "Ja ellei, kuinkas sitten?" Turhaahan silloin on kaikki pyrintö ja ponnistus.

Hämäryys alkoi vähitellen hälvetä siitä pitäin kuin hän sai käsiinsä erään vanhan kappaleen Lutherin Galatalais-epistolaa, "niin vanhan", sanoo Bunyan, "että lehdet kosketeltaessa tuskin enää koossa pysyivät". Se oli "niinkuin hänen omasta sydäimestänsä lähtenyt". Mutta yhä vieläkin painoi vaeltajan harteita taakka. Samassa kuin valo alkoi sarastella, samassa kiusauksiakin karttui. Kaikkialla, kesken töitä, puheita, aterialla ollessa, vuoteella viruessa, – myötäpänsä vaivasivat häntä kaikenlaiset epäilykset ja kieltämykset, kunnes hän oli niin nääntynyt näissä raastavissa kamppailuissa, että alkoi pitää itseänsä vihdoin Esauna, joka on myönyt himoruokaan esikois-oikeutensa, Judaksena, joka on myönyt Vapahtajansa.

Puolenkolmatta ajast'aikaa kesti vielä, ennenkuin Raamattu ilmeni hänelle yhtenäisenä, ilmoitettuna sanana, jossa eri kohdat täydentävät ja selittävät toisiansa. Kristus ja yksistään Hän ihmisen vanhurskautena, – se hänelle selvisi, ja silloin pilvet hälvenivät, silloin kiusaukset enää maininkina huojuivat hänen allansa. "Raju-ilma oli mennyt ohitse; muutamia pisaroita tipahteli enää." Silloin hän – niinkuin hänen Kristittynsäkin – saapui ristin juurelle, ja "silloin kirposi taakka hänen harteiltansa."

Paljon on täytynyt kärsiä sisällistä tuskaa ja paljon täytynyt tuntee sanomatonta riemua sen miehen, joka sittemmin piirsi tuon raamatun-omaisesti yksinkertaisen ja samalla niin valtavan kuvan: "Silloin kirposi taakka hänen harteiltansa."

Näin hän sitten, lohdutettuna ja rohkein mielin, lähtee vaeltamaan ylös "Vastuksien mäkeä", kulkee "jalopeurain ohitse" ja saapuu "Komean linnaan". Nyt hän muodollisestikin liittyy jäseneksi Giffordin – hänen Evankelistansa juurikuvan – baptisti-seurakuntaan. Siihen kuuluivat ne hurskaat vaimotkin, jotka ensin olivat avanneet hänen silmänsä, ja jotka sittemmin esiintyvät Komean linnan herttaisina emäntinä. Näinä aikoina – suunnilleen v. 1655 – alkoi hänen saarnatoimensa Giffordin apulaisena. Gifford kuoli 1656, ja seuraavana vuonna valitsi seurakunta johtajakseen "veli Bunyanin". Entistä käsityötään hylkäämättä, hän kierteli ympäri, sanaa saarnaten, ja pian oli maine hänen voimallisista saarnoistansa levinnyt laajalle. Mutta levoton oli aika; kiihkoileva into vallitsi uskonnollisellakin alalla. Toisin uskovia moitittiin, tuomittiin, jopa vainottiinkin. Vihamiehiä karttui tietysti Bunyanillekin. Julkisia syytöksiä virastojen edessä ja salaisia parjauksia jos jonkinlaisista paheista sai hän kestää. Selittämättömäksi jää, mitenkä hän vielä tällä erää pääsi joutumasta vainoojainsa uhriksi.

Englannissa oli tällä välin ollut rauhattomia aikoja. Kaarlo I oli käynyt ankaraa taistelua parlamenttinsa kanssa kuninkaan vallasta. Taistelu oli kiihtynyt ilmeiseksi sodaksi, jossa Bunyankin oli ollut osallisena, ja päättynyt vihdoin parlamentin voittoon ja kuninkaan mestaukseen (1649).

Kaksi jättiäistä oli siinä kamppailut keskenänsä: yhä rajattomampaa valtaa tavoitteleva kuninkuus ja yhä rajoittavampaan valtaan pyrkivä vapaa kansa. Ja vielä kauan edelleenkin oli tätä taistelua kestävä.

Näihin valtiollisiin vaikuttimiin liittyi erottamattomasti uskonnollisiakin, – jos ylipäänsä näitä vaikuttimia kansain vaiheissa ensinkään käy toisistaan erottaminen. – Toisella puolen seisoi juurensa syvälle laskenut protestanttisuus, toisella Roomaa lähentelevä episkopaalinen valtiokirkko. Vankeutta, häpeällisiä rangaistuksia, taloudelliseen perikatoon saattavia sakkoja tuli niitten osalle, jotka rahtusenkaan poikkesivat valtiokirkosta. Tämä kiihoitti puritaanien jo ennestään suurta vakavamielisyyttä ja ankaruutta, ja ne verivirrat, joita protektoraatinkin aikana vuosi, olivat puritaanien mielestä Jumalan tuomioitten täytäntöä.

Cromwellin rautainen sotilashallitus oli suunnannut mielipiteet toisaanne. Protektoraatissa kummitteli itsevaltiuden hirvittävä haahmo, ja niin kutsuttiin kuninkaaksi Kaarlo II. Hän oli, niin luultiin, saattava voimaan perustuslaillisen kuninkuuden. Kansan riemuitessa tämä uusi hallitsija, tämä onnellisen ajan toivottu alkaja, saapui Lontoosen toukokuussa 1660.

Jo ennen maahantuloansa hän oli antanut Englannin kansalle julistuksen, jonka mukaan ei kukaan ole tuleva häirityksi tai syytteen asetetuksi valtiokirkosta eriävään mielipiteittensä vuoksi, elleihän niistä ole valtakunnan turvallisuudelle vaaraa.

Näin oli kuulunut kuninkaan julistus, mutta jo seuraavasta vuodesta ruveten alkoi kuningasmieliseltä parlamentilta ilmestyä säädöksiä, jotka oli tähdätty juuri dissentereitä, s.o. toisin ajattelevia, vastaan. Jo toukokuussa 1662 vahvisti kuningas parlamentin säätämän *Act of uniformity'n*, yhdenmukaisuuden asetuksen, josta oli seurauksena 2000:n presbyteriläisen papin erottaminen virasta. Vuonna 1664 julaistiin *Conventicle act*. kokouslaki, jonka mukaan dissenterien uskonnollisissa kokouksissa ei saanut olla läsnä muuta kuin 5 henkeä enintänsä. Nämä olivat syviä iskuja nonconformisteille (yhdensuuntaisuuteen taipumattomille). Ken suinkin kykeni, pakeni Alankomaihin tai Amerikkaan. Vankihuoneet olivat täynnään jumalaisia, sivistyneitä miehiä. Nuoria ja vanhoja, sairaita ja terveitä sullottiin yhteen kehnosten pahantekijäin kanssa. Pelkästään kväkareita oli vankihuoneissa lähes 8000 henkeä. Bedfordin vankilaan pantiin kerran 60 noncondoemiatia siitä syystä, että olivat pitäneet hartauskokousta.

Kuninkaan ja parlamentin väli oli nyt sangen hyvä, mutta sitä ei kovin pitkälle riittänyt. Kuningas oli näennäisesti, asiain pakosta, taipunut parlamentin tahtoa noudattamaan, mutta salassa hän teki Franskan ja Espanjan kanssa sopimuksia, joitten tarkoituksena oli kuninkaan vallan yhä suurempi riippumattomuus parlamentista ja katolisen uskon yhä laajempi valtaan pääseminen Englannissa. Parlamentti myönsi varoja kuninkaan onnistumattomia sotaretkiä varten, mutta alkoi vähitellen kyllästyä niihin. Samaan aikaan rupesi liikkumaan huhuja kuninkaan salaisista aikeista. Ne paljastuivatkin indulgensi-julistuksessa (1672), joka päästi katolisten kätet vapaiksi. Kuninkaan täytyi peruuttaa se ja lisäksi vahvistaa n.s. valalaki, jonka mukaan sota- ja siviiliviroissa ei suvaittu ketään muita kuin valtiokirkon opin tunnustajia. Kuninkaan ja häntä kannatelleen parlamentin välillä näin puhjennut eripuraisuus ei päässytkään enää tasoittumaan, vaan päin vastoin kiihtyi kiihtymistensä, kuningas kun yhä vehkeili parlamentin seljän takana. Ruvettiin vainuamaan suurta, paavilaismielistä salaliittoa. Kuninkaan veli oli julkisesti kääntynyt katolin-uskoon, ja kun sitten äkkiä levisi huhu, perätön tosin, että paavilaiset aikovat sytyttää tuleen koko Lontoon kaupungin, surmata yhtenä päivänä kaikki protestantit, ja että franskalainen sotajoukko piakkoin hyökkää maahan ja saattaa koko kuningaskunnan katolisuuden ikeen alle, silloin kansa tarttui aseisiin ja pakotti kuninkaan ajamaan kaikki katolisat Lontoosta. Kun parlamentti vihdoin meni liian pitkälle, vaatien, että lailliselta perintöruhtinaalta, Jaakolta, kielletäisiin perimys-oikeus kruunuun, niin kuningas hajoitti parlamentin v. 1679.

Jonkun ajan perästä alkoi parlamentissa uusia virtauksia päästä vallalle. Kuningasmielinen tory-puolue sai johdon. Samalla kasvoi vaino ja sorto dissentereitä kohtaan. Vastustuspuolueessa syntyi salaliitto kuninkaan henkeä vastaan, mutta saatiin ilmi, ja siitä päinvastoin puolue itse sai surman-iskunsa.

Kaarlo II kuoli 1685 ja hänen veljensä Jaakko II nousi valta-istuimelle, lujempaan vallassa kuin veljensä konsanaan oli ollut. Mutta Jaakko II oli katolinen. Hänen lyhyt hallitus-aikansa alkoi jo lyödyä katolisuuden leimaa kaikkialle. Taistelu virisi entistä kiivaammaksi, kunnes kuuluisa vallankumous (marraskuuta 1688 helmikuuhun 1689) teki siitä lopun, ja Wilhelm, Oranian prinssi, nousi maalle Lontoossa.

Mutta missä oli tällä välin ollut ystävämme John Bunyan?

Hän oli istunut vankeudessa 12 ajast'aikaa.

Hän, tuo aikaisimmasta lapsuudestaan sisällisiä taisteluja kestänyt, ulkonaisten levottomuuksien pyörteessä liikkunut ja niitten karkaisema mies, ei ollut vielä kovaa kouluansa loppuun käynyt. Pyörre oli viskaava hänet uusiin oloihin. Niissä hänen loppumaton mielikuvituksensa, kaukana ulkopuolisista myrskyistä, oli veistävä marmoriin kuvia, joita ei ajankaan hammas murennut.

Hän punoo hesunööriä, hän istuu sokean tyttärensä kanssa vankihuoneen ovella, myöskennellen punoksiansa. Siten hän elättää perhettänsä. Ja yksin ollessaan hän kirjoittelee.

Toukokuussa 1660 oli Bunyan yhtä vilpittömästi kuin kukaan toinenkaan riemuinnut Kaarlo II:n maahantulosta. Mutta jo silloin oli kuulunut myrskyn ensimmäisiä möyreitä. Jo ennen kuninkaan tuloa olivat episkopaaliset osoittaneet suurta uskon-intoaan, sen vainoamalla kväkareita ja nonconformisteja. Lahkolaisia oli riistetty vuoteiltansa vankihuoneisiin ja pantu syytöksen-alaisiksi piirioikeuksien edessä.

Tämä sorto ei suinkaan; vähentynyt, kuninkaan otettua hallituksen ohjat käsiinsä. Hartauskokouksia ruvettiin pitämään silmällä ja vainoamaan. Mutta siitä huolimatta pidettiin kaikkialla uskonnollisia yksityiskokouksia, usein öiseenkin aikaan ja syrjäisissä seuduissa. Bunyankaan ei lakannut julistamasta evankeliumia Bedfordin läheisyydessä. Varovainen piti kumminkin olla, ja joskus täytyi hänen valepuvussakin vaeltaa toimituspaikkaansa.

Jonkin aikaa sai Bunyan ystävineen vältetyksi polisin vaanimiset. Seurakunta kokoontui salaisesti milloin kaukaisilla seuduilla, milloin ladoissa, milloin navetoissa. Hän itse ei laiminlyönyt tilaisuutta, lohduttaakseen ystäviänsä ja kehoittaakseen heitä kestävyYTEEN ja Jumalaan luottamaan. Mutta vihdoinkin muuan kurja raukka ilmaisi hänet polisille, ja hän vangittiin 12 p. marraskuuta 1660.

Häntä vaadittiin nyt lupaamaan, ett'ei enää milloinkaan saarnaa. Tällainen lupaus olisi hänet pelastanut, mutta silloin hän myös olisi tehnyt sisintä vakuutustansa vastaan, ja niinpä hän, puhdas ilo sydämessään, astui vankihuoneeseen.

Syytöskirjassa häntä vastaan sanotaan, että hän on "pirullisesti ja turmiota tuottavalla tavalla kieltänyt käymästä kirkossa jumalanpalveluksissa ja pitänyt luvattomia kokouksia kaikkien hyvien alamaisten kiusaukseksi ja hävitykseksi." Muutaman viikon perästä koetettiin Oikeuden edessä saada häneltä saarnaamisesta luopumisen lupaus, mutta turhaan. "Kuule sitten tuomiosi", sanoi vihdoinkin hänelle tuomari, tyly ja raaka mies, "sinut viedään takaisin vankihuoneeseen, ja elles kolmen kuukauden kuluessa ole suostunut käymään piispallisen (s.o. valtio-)kirkon jumalanpalveluksissa ja luopumaan saarnaamisesta, niin sinut ajetaan maanpakoon, ja jos sinut senjälkeen tavataan maassa ilman kuninkaan erityistä lupaa, niin tuomitaan sinut kuolemaan." Tähän vastasi Bunyan: "Minulla ei ole mitään enempää sanomista, mutta jos minut tänään päästetään vankeudesta, niin huomenna minä Jumalan avulla jälleen julistan evankeliumia."

Kolmen kuukauden perästä hän ei peruuttanut mitään. Hänen maapako-tuomionsa siirtyi kumminkin tuonemmaksi sen kautta, että kuninkaan kruunauksessa oli luvattu ottaa tutkittaviksi armon-anomuksia, joita kahdentoista kuukauden kuluessa tehdään.

Noin vuotta ennen vangitsemistansa oli Bunyan mennyt toisiin naimisiin. Milloinka hänen ensimmäinen vaimonsa kuoli, siitä ei ole tietoa. Tämä hänen toinen vaimonsa, Elisabet, oli yleväsydäminen nainen, arvokas aviokumppali moiselle miehelle ja hellä äiti hänen viidelle lapsellensa ensimmäisestä naimisesta, kolmelle tyttärelle ja kahdelle pojalle. Yhtä pelvoton hän oli kuin Bunyankin pitämään kiinni siitä, mikä oikeata on. Hän otti ajaakseen miehensä asiaa, matkusti Lontoosen ja astui rohkeasti Lordien Huoneeseen. Häntä kohdeltiin siellä ystävällisesti, mutta

suuria toiveita hän ei saanut. Tuosta masentumatta, tämä uljas vaimo, jury-oikeuden kokoonnuttua Bedfordiin, antoi kolme kertaa anomuksen, että hänen miestänsä kuulusteltaisiin ja tutkittaisiin laillisen tuomio-istuimen edessä. Lempein sanoin siellä tuomarit selittivät olevansa pahoillaan, ett'eivät saata tässä asiassa mitään auttaa, koskapa Bunyanin omat sanat oli katsottava syyn tunnustamiseksi. Häntä neuvottiin kääntymään suorastaan kuninkaan puoleen. Siitä ei kumminkaan tullut mitään, joko varojen puutteesta tahi, niinkuin yksi Bunyanin elämäkerran kirjoittajista sanoo, siitä syystä, että Bunyan "katsoen velvollisuudekseen saarnata vastoin kieltoakin, oli tehnyt asiansa pahemmaksi kuin se oikeastaan olikaan."

Saarnaamiseen ei häneltä kumminkaan puuttunut tilaisuutta. Hän julisti sanaa vankeustovereille. Väliin oli häntä kuulemassa kuusikinkymmentä vankia, jotka oli omantunnon tähden vankeuteen heitetty. Olipa ulkopuolellakin kansaa kuulemassa hänen valtavaa puhettansa, joka oli niin täynnä uskoa ja luottamusta. Usein tuli muualtakin ihmisiä hakemaan häneltä lohdutusta ja neuvoa. Ja niinpä monikin murheellinen ja ahdistettu sydän löysi hänessä uskollisen ja hellän ystävän.

Hänen vankeutensa ei ollut niin sietämätön kuin muutamat väittävät. Hän sai vapaasti tehdä punoustöitensä, ja hän sai kirjoitella ehdoltansa. Vanginvartijoista ainakin yksi piti arvossa ylevätä vankiansa ja myönsi hänelle viljalti vapautta. Vankeutensa loppuaikoina hän pääsi saarnaamaan läheisissä kylissä ja metsissä. Sallittiinpa hänen kerran pistäytyä Lontoossakin ystäviänsä tervehtimässä. Tämän viimeksi mainitun asian tähden oli hänen vartijansa vähällä menettää virkansa, ja Bunyanin vartioiminen tehtiin ankarammaksi. Vähitellen tämä ankaruus lieveni, ja kerrotaanpa, että Bunyanin yölliset saarnat antoivat aihetta varsin monen baptisti-seurakunnan perustamiseen.

Seuraavana vuonna 1662 istui jury-oikeus jälleen Bedfordissa, mutta paikkakunnan viranomaisten vaikutuksesta häntä ei nytkään päästetty puolustamaan itseänsä. Ja näin sulkeutui vankihuoneen ovi hänen perässänsä, ja hän pysyi siellä kuin pysyikin, pientä väliaikaa lukematta, yhtämittä kaksitoista vuotta, kunnes hän kokonaan vapautettiin salaisen neuvoskunnan (Privy Council'in) käskystä 17 p. toukokuuta 1672.

Vankeudessa häneltä valmistui Kristityn Vaelluksen ensimmäinen osa. Teoksellensa on hän itse kirjoittanut runopukuisen apologian eli puolustuksen. Runollisessa katsannossa se tosin on peräti heikko, niinkuin Bunyanin kaikki muutkin runot, mutta kirjallishistoriallisena todistuskappaleena se ei ole arvoa vailla, siitä kun ilmenee, mitä hän tästä teoksestaan itse ensi alussa arveli. Hän pelkäsi, että raamatun totuuksien esittämistä vertauskuvaisen kertomuksen muodossa pidettäisiin liian kevyenä, liian jokapäiväisenä. Hän epäili, tokko moisen kertomuksen kirjoittaminen lainkaan on soveliasta evankeliumin saarnaajalle. Siksipä hän piti sitä laatikossaan kokonaista kuusi vuotta sen valmistumisen jälkeen, kunnes se vihdoon julaistiin painosta v. 1678. Samana vuonna ilmestyi toinenkin painos, johon tekijä oli lisännyt Maailmanviisaan, Sivutien ja hänen ystävänsä ja muutamia muita huomattavimpia henkilöitä. Kirja tuli kerrassaan populaariseksi. Painoksia ilmestyi sittemmin ilmestymistään, ja menekki oli vallan erinomainen.

Jo ennenkin oli häneltä ilmestynyt teoksia. Ensimmäinen niistä oli: "Evankeliumin totuuksia raamattujen mukaan", jossa hän armotta ruoskitsee harhaoppeja (1656). Sitä seurasi "Evankeliumin totuuksien puolustus", jonka hän kirjoitti kväkareita vastaan (1657). Seuraavana vuonna ilmestyi "Muutamia huokauksia helvetistä" ja senjälkeisenä "Mitä laki ja evankeliumi opettavat". Molempain viimeksi mainittujen tekijäksi on merkitty "köyhä ja viheliäinen olento, John Bunyan Bedfordilainen". Kaikki nämä ilmestyivät ennen hänen vankeuttansa. Vankeudessa ollessaan ja siitä päästyänsä hän kirjoitteli ahkeraan hartauskirjoja, mietelmiä, väittelyjä ja runoja, joita hän ainakin itse piti runoina. Näitten luku nousee yhteensä kuuteenkymmeneen. Tämän kirjoituksen alussa mainittu teos "Ylitsevuotava armo" tuli painosta 1666. Sittenkuin Kristityn Vaelluksen ensimmäinen osa, niinkuin jo sanottu, oli nähnyt päivänvalon v. 1678, ilmestyi v. 1682 "Pyhä Sota", tekijän paras teos edellisen jälkeen, ja kaksi vuotta myöhemmin Kristityn Vaelluksen toinen osa, "Kristityn lesken vaellus", joka, suurella taidolla kirjoitettu sekin, ei läheskään ole ensimmäisen veroinen.

"Kristityn Vaelluksen" omintakeisuudesta ei saata olla pienintäkään epäilystä. Kaikki yritykset, joitten tarkoituksena on ollut riistää Bunyanilta hänen piirroksensa, itsenäinen suunnittelu ja muovailu tai syyttää häntä salaisesta jäljittelemisestä, ovat rauenneet omaan mitättömyyteensä ja todistavat vaan arvostelukyvyn puutetta yrityksen tekijöissä. Tosin oli vertauskuviissa kirjoitettu ennen Bunyaniakin. Mutta jospa otaksuisikin, että kiertävä kattilanpaikkaaja olisi saanut käsiinsä näitä kirjoja, joista muutamia ei ollut kuin Franskassa ja Hollannissa, niin on niitten ja hänen kuolemattoman allegoriansa välillä niin vähän yhtäläisyyttä, ett'ei huomaa jäljittelemisen merkkiäkään. Silmäänpistäviä yhdennäköisyyksiä kohtaa kyllä "Kristityn Vaelluksessa" ja Spenserin "Keijukaisten kuningattaressa", mutta niinkin nerokas kritikoitsija kuin lord Macaulay, sanoo, että "epäilykset siinäkin suhteessa hälvenevät kokonaan, kun tarkemmin vertaa vastaavia kohtia toisiinsa." Sama arvostelija sanoo myös sattuvasti: "Bunyan ei aavistanutkaan, millaisen mestariteoksen hän oli luonut. Hän ei osannut arvata, kuinka huomattava sija hänen allegoriallaan oli oleva englantilaisessa kirjallisuudessa, sillä englantilaista kirjallisuutta hän ei tuntenut ensinkään." Kaksi kirjaa hänellä vankeudessaan vaan olikin, kertoo muuan silminnäkijä: Raamattu ja Fox'in *"Acts and monuments"*. Bunyan itse todistaa teoksensa olevan kokonaan omintakeisen, ja jos kukaan halveksi kavallusta ja inhosi pelkkää ajatustakin toisen vasikalla kyntämisestä, niin juuri John Bunyan.

Onko "Kristityn Vaellusta" pidettävä uskonnollisena allegoriana vai uskonnollisena romaanina? Lord Macaulay sanoo: "Bunyan on epäilemättä suurin allegoristeista, niinkuin Demosthenes oli puhujista suurin, ja Shakespeare suurin dramaturgeista." Muissakin allegoristeissa ilmenee paljon neroa, mutta ei kenkään pysty niin liikuttamaan sydäntä ja herättämään siinä pelvon ja sääliväisyyden ja rakkauden tunteita. Epäilemätöntä kumminkin on, ett'ei se pelkkänä allegoriana olisi saavuttanut kuuluaansa ja kunniaansa. Sen yleis-inhimillinen viehätys, sen draamallinen kuvaus, – siinä sen pysyvä voima. Se on kauttaaltansa uskonnollinen kirja ja sen-aikuiselta kannalta punniten sittenkin englantilaisista romaaneista ensimmäinen.

Kaikessa suuruudessaan on Bunyanin nero enemmän muovailevaa kuin luovaa. Sen voima asuu vilkkaassa kuvailussa eikä keksinnössä. Hän näyttää meille sen, minkä hän itse on nähnyt. "Kristityn historia on hänen omaa historiaansa." Ja tämä se luo elämätä jok'ainoan riviin, minkä hän kirjoittaa. Hänen kuvaustensa taustat ja ympäristöt – paitsi silloin kuin hän lainaa Raamatun suuresta aarreatasta – ovat sellaisia, mitä hän itse oli nähnyt, kierrellessään käsityöläisenä kylästä kylään. Nuo laitumet ja purot ja kartanot kaupungeissa ja maalaistalot, – ne ovat vain uskollisia kuvia siitä yksitoikkoisesta sisämaasta, jossa hän oli syntynyt ja elänyt. Hänen mahtavammat kuvansa on otettu Raamatusta, jossa "tuskin lienee seikkaa taikka metaforaa, jota ei olisi esitettyä Kristityn Vaelluksessa."

Sama on hänen henkilöittensä laitakin. Ei ole heissä kahta samanlaista; niin tarkoin piirtein hän ne on esittänyt, mutta ne ovat muotokuvia, ei mielikuvituksen luomia. Hän oli nähnyt ja tuntenut ne jok'ainoan, ja niitä lukijakin elämässään alinomaa näkee. Ja siksi ne ovat niin ehjiä, niin tenhoavia, nuo hänen henkilönsä. Niitä on pystynyt esittämään ainoastaan se, joka syvästi tunsii ihmis-elämän ja ihmisluonnon. Mutta samalla ne ovat tavallisia ihmisiä, jokapäiväisessä asussaan.

Mutta – puhukoon kirja puolestansa.

* * * * *

Vankeudesta päästessänsä oli Bunyan 44 vuotta vanha. Saatuansa järjestetyksi maallisen ammattinsa hyvään kuntoon – hän hoiti sitä elämänsä loppuun, – ryhtyi hän myös kaikella sielunsa tarmolla lempitoimeensa, saarnaamiseen ja kirjallisiin töihin Herransa kunniaksi. Sielunpaimenena hän oli väsymätön oppimaan sairaita, käymään talosta taloon pitämässä hartaushetkiä ja voimainsa takaa edistämään Kristuksen valtakuntaa. Pian hän olikin baptistien joukossa saanut leikillisen kunnianimen "piispa Bunyan". Lontoossa hän kävi säännöllisesti kerran vuodessa. Siellä pidettiin hänen saarnojaan niin suuressa arvossa, että usein arkipäivinä pimeänä vuoden aikana jo kello 7:ltä aamusilla oli toista tuhatta henkeä hartaita sanankuulijoita koolla.

Bunyanin viimeinen elinvuosi oli erittäin runsas tuloksilleen. Kokonaista kuusi uutta teosta ilmestyi häneltä sinä vuonna, ja toista kuusi hän jätti jälkeensä painokuntoisina. Vallankumousta ei Bunyan nähnyt. Kristityn maallinen vaellus päättyi. Vaeltaja kutsuttiin kulkemaan pimeään virran poikki, jonka yli ei siltaa ole. Hän kutsuttiin pois kesken uskonnollista toimintaansa, ja hänen viimeinen elämäntyönsä oli rakkauden työ. Muuan hänen ystävästään Readingin kaupungissa oli uhannut tehdä poikansa perinnöttömäksi, ja jo oli isä viimeisillään, eikä vielä kukaan ollut sovintoa hänen ja pojan välillä saatu aikoin. Poika oli tuosta hyvin huolissansa ja pyysi Bunyania puhumaan hänen puolestansa isälle ja saamaan sovintoa toimeen. Mielellänsä läksikin tämä uskollinen Herran palvelija ratsain pitkälle matkalle Readingiin, ja hänen onnistui kuin onnistuikin saada isä ja poika sovitetuiksi keskenään. Sieltä hän palasi Lontoosen takaisin, mutta tiellä kohtasi häntä rankkasade, jossa hän kastui läpimärjäksi. Vilusta kohmeissaan hän saapui erään ystävänsä taloon Lontoossa ja sairastui siellä ankaraan kuumeseen. Tautia kesti kymmenen päivää, mutta koko sen ajan hän oli selvässä järjessä. Hänen viimeiset sanansa, kun kuolonkamppaus jo oli alkanut, olivat seuraavat: "Älkää minua itkekö, vaan itkekää itseänne. Minä lähten Herramme Jesuksen Kristuksen Isän tykö, joka Poikansa ansion tähden minut vastaan-ottaa, vaikka olenkin suuri syntinen. Siellä me toivoaksemme tapaamme toinen toisemme, ja siellä me veisaamme sitä uutta virttä iankaikkisesti autuaina."

Hiljaa ja rauhallisesti hän nukkui 31 päivänä elokuuta 1688.

Hän oli kuollessansa kuusikymmentä vuotta vanha. Kansan syvä suru ja katkera kaipaus saattoivat hänet hänen viimeiseen lepokammioonsa Lontoossa Bunhill'in hautausmaalla, jossa vaeltaja vieläkin kunnioituksella paljastaa päänsä hänen kauniin hautapatsaansa juurella. Lieneekö toista niin kaunopuheliasta hautakirjoitusta kuin hänen? Siinä lukee vain nämä sanat: "TÄSSÄ LEPÄÄ JOHN BUNYAN".

* * * * *

Ensimmäinen *Kristityn Vaelluksen* suomennos oli:

Yhden Kristityn vaellus autuaan iankaikkisuuteen, joka moninaisilla kauneilla kuvauksilla eteenasettaa katuvaisten ja Jumalata etzivän sielun tilan. Engelskan kielellä kokoonpandu *Johan Bunianilda*, saarnamies Betfordisa. Ja nyt Saxasta Suomexi kääntty *Jacob Johan Malmbergilda*. Turusa 1809.

Tätä suomennosta ilmestyi sitten kokonaista 9 painosta, viimeinen (Kristityn vaellus autuaasen iankaikkisuuteen) Helsingissä 1879.

Sama suomentaja julkaisi myöskin Kristityn lesken vaelluksen, niinikään saksasta suomennettuna:

Christityn lesken ja lasten vaellus iankaikkisuuteen, jonka *Johan Bunian* on Engelskaksi kirjottanut ja *Jakob Johan Malmberg*, Kuopiosa, Saksasta Suomeksi kääntänyt. Oulusa 1834.

(Uusia painoksia 1861 ja 1877).

Molemmat teokset ilmestyivät vielä ruotsista suomennettuina:

Kristityn ja Kristityn lasken vaellus, kirjoittanut *Johan Bunyan*. Helppohintainen painos sunnuntaikouluja ja kotia varten.

Kaunistettu 95:llä kuvalla. Uusi suomennos ruotsin kielestä.

Suomentanut *B. Lagus*. Helsingissä 1880. (Toinen painos 1899).

Alkukielestä suomennettuna Kristityn vaellus esiintyi ensi kerran v. 1887:

Kristityn vaellus tästä maailmasta tulevaan; kirjoitti *John Bunyan*; sekä John Bunyanin muotokuva ja lyhyt elämäkerta.

Englannin kielestä suomennanut *A. Mäkinen*. Tampereella 1887.

Alkukielestä suomennettu on myös Lähetyseuran v. 1902 toimittama painos molempia teoksia:

Kristityn vaellus tästä maailmasta tulevaan, kirjoitti *John Bunyan*, sekä John Bunyanin lyhyt elämäkerta. Uusi suomennos englannin kielestä. Kaunistettu 9:llä kuvalla. Helsingissä 1902.

Kristityn vaellus tästä maailmasta tulevaan. Toinen osa, esitetty unennäön muodossa. Osottava Kristityn lesken ja lasten lähtemisen matkalle, heidän vaarallisen matkansa ja onnellisen saapumisensa toivottuun maahan. Kirjoitti: John Bunyan. Uusi suom. englannin kielestä. Kaunistettu 9 kuvalla. Helsingissä 1902.

Lyhyen mukaelman suomennoksia ovat:

Pyhiin matkustaja eli Kristityn vaellus ijankaikkisuuteen. *Johan Bunianin* alkuteoksen mukaan uudestaan pantu kokoon. Suomentanut *R. Mellin*. Oulussa 1862.

Matkamies. Mukaelma *John Bunyanin* kirjoittamasta englanninkielisestä alkuteoksesta Kristityn vaellus ijankaikkisuuteen. Suomennos. Porissa 1898.

Bunyanin muita teoksia on suomeksi ilmestynyt:

Se paras sanoma sille pahimmalle ihmiselle, elikkä evangeliumin armo tarjottu erinomattain Jerusalemisille eli suurimmille syntisille. Ruotsista kääty, (1 painos Stockholmissa 1781; 4 painos Turussa 1854).

Taivaasen juoksia, eli selitys ihmisen taivaasen pyrkimisestä ja pääsemisestä. Engelskan kielellä ennen muinen kirjoittanut *Johan Buniani*. Siitä sitten suruttomain synnin unesta herättämiseksi Ruotsin kieleksi käännetty ja nyt viimen Suomeksi kääntänyt J. H: Oikonut ja präntiin kustantanut *H. R[enqvist]*. Kuopiossa 1846. (Toinen painos Sortavalassa 1848, sittemmin vielä 2 painosta, viimeinen Turussa 1877).

Taivaasen juoksia. *Johan Bunianilta*. Suomennos. Helsingissä 1851. (Tähän suomennokseen perustuvat ne painokset, jotka ilmestyivät Oulussa 1897 ja 1900).

Jumalan armo ulottuva suurimmille syntisille elikkä *Johannes Bunianin* kääntymys, kutsumus saarnavirkaan ja vankeus, kirjoitettu häneltä itseltä. Suomenta *Jaakko Aulin*. Vaasassa 1852.

"Yhden Kristityn vaelluksen" kirjoittajan *Johan Bunianin* kertomus hengellisestä koettelemuksestaan. Lyhykäisesti kerrottu. Suomentaja *A. J. Weänänen*. Helsingissä 1856 (mukaelma).

Johan Bunianin kertomus hengellisistä kokemuksistaan. Lyhennetty suomennos. [Suom. *K. J. Gummerus*]. Helsingissä 1863.

Sen ijankaikkisen ja kaikkivaltiaan kuninkaan Jesuksen Kristuksen pyhä sota pimeyden ruhtinata vastaan ihmisen sielusta, jonka ensin *Johannes Bunian*, saarnamies Betfortisa, Engelskan kielellä kirjoitti, ja sitte on Saksan ja Ruotsin kielihin käännetty. *G. M[onell'i]n* suomentama Ruotsin kielestä. Helsingissä 1856. (Uusi kielen puolesta korjattu painos Kuopiossa 1891).

Johan Bunyanin Ilmestykset. Kuvaus tulevaisesta elämästä, taivaan autuudesta ja helvetin kauhistuksista. Suomensi *E. T[örmälä]*, Tampereella 1889.

TEKIJÄLTÄ KIRJANSA PUOLUSTUKSEKSI

Kun kynän ensin otin kätehen'
Ja työhön ryhdyin, enpä luullut, en,
Ett' tulis siitä kirja tämänlainen:
Sen toisin olin suunnitellut vainen.
Mut tuskin aavistustakaan ol' mulla,
Niin tällainen vain alkoi siitä tulla.

Se kävi näin: Kun kerran evankelin
Mä pyhain miesten teistä kirjoittelin,
Niin äkkiä heidän työnsä, toimens' siin'
Jo alkoi verhoutua vertauksiin.
Kakskymmentä sai niitä kirjaan heti,
Kakskymmentä taas taas mukanaan ne veti,
Ja nytkös tuli tuiki taajaan noita,
Kuin ahjon sydet syytää kipunoita.
Ei, aattelin, jos näin te taajenette,

Niin kiinni teidät kytken, muutoin ette
Te malta määrääkään, ja kirja, jolla
Hyv' alku on, ois pian turmiolla.
Niin tein, mut tarkoitus ei ollut mulla
Tän kynänkynnön kaikkein käsiin tulla
Semmoisenaan. En selvill' ollut, miksi
Ma laittelinkaan kirjaa valmihiksi:
En naapurien huvitukseks', en,
Kenties vain omaks' tyydytykseksen'.

Ei muuta mulla mieless' ollutkaan.
Ma kirjoittelin ajankuluks' vaan.
Näin mieli pahemmiss' ei askaroinut,
Mi töihin kehnoihin ois viedä voinut.

Ilomielin kynä paperille siirtyi,
Ja aattehet ne siihen pian piirtyi.
Kun metodi oi' selvä sekä kuosi,
Niin puistellen ne paperille vuosi
Mun kynästäin. Ja niinpä nyt
On kirja tähän kokoon syntynyt.

Sai yhteen langan päät. Nyt kirjan' kannoin
Ma muitten nähdä. Heidän päättää annoin,
Se kelpaako, vai onko tuomittapa.
Yks' sanoi: "anna elää", toinen: "tapa";
Tää: "pane pränttiin, John", tuo: "älä väinkään".
"Hyv' on", yks' sanoi, toinen: "eipä lainkaan".

Ma olin ymmällä, mut mietin sitten:
Kun noin te eri tavoin harkitsitten,
Niin pränttiin vaimenkin se saakohon;
Saa nähdä sitten, kuka oikeess' on.

Yks', huomaa ma, sois sen niin kyllä käyvän,
Vaikk' ei näy toinen siihen yhdistäyvän.
Mut ken heist' oikein neuvoi, kuka väärään,
Sen itse kirja ratkaiskoon; niin määrään.

Ja mietin taas: jos tekisi nyt toisin
Kuin neuvoi ne, jotk' oitis pränttiin soisi,
Niin turhaan heidän kanssansa vaan kiistäis
Ja mielihyvän suuren heiltä riistäis.

Mut niille, jotka tahtoi kieltää sen,
Mä sanon: enhän moiti teitä, en.
Nuo muut ne tahtoi; siispä säästäkäätte
Te tuomionne, kunnes itse näätte.

Sit' elles lue, jätä ilman muuta;
Yks' lihaa söis, ja toinen kaluais luuta.
Mut paremmin heit' tyynnyttääksen' nyt,
Ma öisin heiltä hiukan kysellyt.

Miks'en saisi käyttää muotoja mä näitä?
Miks'en jo yhteen liittäis langan päitä?
Jos valkea pilvi veden kieltää milloin,
Niin vettä tuopi musta pilvi silloin.
Mut toipa se tai tämä; kun käy vaan
Hopeiset helmet maata kastamaan,
Niin kuminallinkin kiitoksen maa kantaa:
Yhdessähän ne heelmä-aarteet antaa;
Et toisesta siin' erota sä toista.
Maa janoissansa veden ottaa noista,
Mut tarpeensa kun sai, pois liiat luopi,
Ja sade siunaustaan turhaan tuopi.

Te tiedätte, mitenkä kalamies,
Kun kalaan läksi, kaikki keinot ties.
Liikkeellä siinä kalut kaikki: kela
Ja uistin, rysä, onki, verkko, vela.
Mut väliin kala onkeen ota ei,
Mies turhaan verkotkin ja velat vei.
Hän kätens' silloin kiven alle töytää,
Ja koura kalan niskaan kenties löytää.

Kun lintuun lähtee metsämies, ei kukaan

Vois laskea, mit' ottaakaan hän mukaan:
Tuliluikun, verkon, tangon, soihdun, kellon.
[Porokellolla makuusijoiltaan säilytetyt
linnut lensivät typertyneinä soihdun valoa kohti.
Samoin meilläkin takavuosina oltiin
"keppitetrissä". Suomentajan muist.]
Hän astuu, ryömii, kiertää niemen, pellon;
Ei sittenkään vaan mieheen suostu metsä,
Ja turhaan saalistaan nyt silmäilet sä.
Hän viheltää, puhalttaa pilliin hiessään,
Mut turhaan, – saalis yhä vaan on tiessään.

Jos helmi piilee päässä sammakon,
[Ennen vanhaan luultiin, että
sammakon päässä on kivi, peräti
tenhoisa parannus- ja taikakeino.
Suomentajan muist.]
Jos kuoressa se osterinkin on,
Jos sellaista' olennoll' on epatolla,
Mi kultaa kalliimp' on, – ken malttais olla
(Kun vihinkään saa) katsomatta: nääkin
Sen sisältäiskö? Kirjanen niin tääkin,
Vaikk' kuvia se oiskin vailla niitä,
Joit' yks ja toinen tahtois saada siitä,
Sisältää jotain sellaistaikin, mistä
Voi hyvää saada, saada miettimistä.

"Mut kirjanne tää tokko kestää voisi,
Jos kovan tutkimuksen tulell' oisi?"

Mitenkä? Onko hämärää se, vai?
"Siin' asiat verhon alla ilmoittai",
Mon' yhtä häämeet sanat verhoon sulki,
Mut totuus kirkkain sätein paistoi julki.
"Mut niiltä pohjaa puuttuu.
Myönnä siekin: Metaforat
[Kuvakielin lausutut sanat.
Suomentajan muist.]
ne heikon harhaan viekin."

Kynänkyntö kyllä pohjan siltä saapi,
Ken jumalallisista kirjoittaapi.
Metaforani muka pohjaa vailla?
Mut ennen muinoinhan samalla lailla
Näin teki itse Herran evankeli:
Kuin ja merkein sekin saarnaeli.
Ei järkimies sitä hyljää niitten tähden,
Elleihän korkein viisaus hänen nähden
Ole hyljättävä. Ei. Hän tutkii saarnat:

Mitä tietää niissä silmukset ja vaarnat
Ja kauriit, vuohet, hiehot, oinaha
Ja linnut, leivät, uhrikaritsat;
Mitä Herra niissä haastaa. Autasta,
Ken valon niistä saa, o armon lasta!

[Tässä ja seuraavissa säkeissä viittauksia Vanhan testamentin uhreihin *silmukset ja vaarnat*: 2 Mos. 26: 5; 27: 19; – *kauriit*: 3 Mos. 16: 3, 14, 15; Hebr. 9: 12, 19; – *vuohet*: 3 Mos. 1: 10; 22: 19; – *hiehot*: 3 Mos. 19: 2-9; Hebr. 9: 13; – *oinaat*: 2 Mos. 29: 15-32; 3 Mos. 5: 15, 16; – *linnut*: 3 Mos. 14: 4-39; *leivät, uhrikaritsat*: 2 Mos. 12: 7, 8.]

Älä hätäillen sä tuomioitas ohjaa:
Ett' olen kömpelö ja vailla pohjaa.
Moni näyttää vankalta, mut pohja puuttuu.
Se vääräss' on, ken vertauksiin suuttuu.
Hän paljon pahaa näkee hyväks' vaan
Ja paljon hyvää riistää sielultaan.

On häämeiss' sanoissani totuus mulla,
Kuin lipas kätköön sulkee kalliin kullan.

Kuvissa saarnat profetainkin olit.
Ken näin myös Kristuksen ja apostolit
Vain käsittää, hän selvään huomaa kyllä:
Se puku totuudell' on nytkin yllä.

Mä väitän: pyhä Raamattukin juuri,
Tuo tiedon kaiken aarreaitta suuri,
Himmeihin kuviin, vertauksiin
Puheensa pukee, mutta sittenkin
Juur' siitä säde säihkyi, valo saapi,
Mi pimeän yönkin päiväks' kirkastaapi.

Se moittija! Jos itseens' silmät loisi, niin
Hän piirteit' tummempia nähdä vois siin'
Kuin kirjassain. Näin parhaissaankin hällä
Piirteitä pahoja ois näköksällä.

Kun eessä oikean mielen miesten oisi
Tuo raukka, niin mä vedon lyödä voisin:
Kuvakielein hyvemmäks' he harkitsis
Kuin hänen valheens' hopealippahiss'.
[Tarkoittaa hopealippaita, joita tehtiin
Efesossa. (Ap. 19: 24).]
Niin totuus, kapaloissai harkintaa
Ain' ohjaa hyvään, mielen kirkastaa,
Ylentää ymmärryksen, tahdon taittaa
Se nöyräksi ja muistohonkin laittaa
Se täytteet, mielikuvat tyynnytellen,

Levottomuutta samoin lauhdutellen.

On Timoteuksen määrä: selvä sana,
Pois jutut. Kova Paavali kumminkana
Ei missään häntä kiellä haastamasta
Myös vertauksin. Niissä säilyy vasta
Se kulta, helmet, kalliit kivet aivan,
Joit' etsiskellä kyllä maksais vaivan.

Viel' yksi sana vaan, o Herran mies!
Sa suutuitko? Sa tahdoitko kenties,
Ett' oisi kirja asuun toiseen tullut
Tai ett' ois puhe selvempää siin' ollut?
Nyt kolme seikkaa esiin tuon ja sitten
Jo väistynkin pois eestä väittäjitten.

1. Ei metodillein kieltoa lie säättö.
Ei sanat, asiat ole siinä väätty.
En lukijaa vie harhaan. Vertauskuvat
Ne ilman kulmikkuutta luonteutuvat.
Siin' aherran ma puolin sekä toisin,
Vain totuutta kuink' edistää ma voisin.
Vai kielto? Ei; on mulla lupa myös
(Esimerkit malta miesten, jotka työss'
Ja sanoissaan teki Herran tahdon mukaan
Paremmiin kuin juur' nykyisistä kukaan)
On lupa haastaa näin, näin selitellä
Sinulle, mikä korkeint' ihmisellä.

2. Mies moni jalo usein kirjoittaa
Dialogin tapaan. Siit' ei keltään saa
Hän moitetta. Mut totuutta jos milloin
Hän loukkaa – taitoineen mies olkoon silloin
Kirottu. Anna totuuden vain tulla
Ja sydän tärkeä sulia sekä mulla
Kuin tahtoo Herra. Kenties miten vielä
– Paremmiin kuin ens'-kynnön neuvon tiellä
[Vrt. Jes. 28: 24-26. Suomentajan muist.]
– Sun heikko kynäs piirroksia piirtää,
Mi maasta mielen taivaallisiin siirtää.

3. Näin usein käyttää pyhä kirjakin
Juur' samaa tapaa: kuvat siinäkin
Ne vuoroin todistaa ja vuoroin kysyy,
Mut totuus kullankirkasna vain pysyy
Ain' ennellään. Näin loistoaan se luokoon
Ja valosäteens' sähköyellä suokoon!
Nyt kynän kytken pois, mut ennen tätä
Mä näytän kirjan hyödyn. Sitten jätän

Sen sekä sun Sen huomaa, joka saa
Maast' ylös heikon, lujan lannistaa.

Tää kirja sulle miehen osoittaapi,
Mi palkintoa ikuist' tavoittaapi,
Se kertoo, mist' on mies ja minne käkee,
Mi tekemättä jää ja mitä tekee,
Mitenkä mies vain juoksemistaan juoksee,
Ja vihdoinkin Kunnian Portin pääsee luokse.

Se näyttää myös: mon' ikäns' kaiken koittaa,
Kuin tahtois kruunun pysyvän voittaa,
Se näyttää myös: miks' pahenee hän työhön
Ja mieletönnä nukkuu kuolon yöhön.

Tää kirja vaeltamaan sunkin saa,
Sen neuvoja jos tahdot noudattaa.
Se pyhää maata kohti johtaa sua,
Sen johdoista jos tahdot opastua.
Se laiskan herättää, tarmolla täyttää
Ja kuvat armaat sokealle näyttää.

Pidätkö mistään suurest', arvoisesta?
Ja satuun suljetusta totuudesta?
Oot unhoisa; pyrkikö muisteluun
Alusta vuoden – loppuun joulukuun?
Näät kuvat takkiaisina sinuun tarttuu
Ja lohdutukseks' avuttoman varttuu.

Näin kirja tää on pantu kuvakieleen:
Jott' asiat kiintyis huolettoman mieleen.
Se outoa lie, mut piirtein evankelin
Ja selvin sanoin kuvat kuvaelin.

Tahdotko välttää alakulouden?
Tahdotko päästä alta jurouden?
Kelpaako arvoitukset, selitykset
Vai mietintä? Kelpaako möyhennykset
Ne vain? Vai miestä silmäs katseleisi
Jok' istuin pilvissä, sulle haasteleisi?
Unt' oisko nähdä, vaikk'ei nukuksissa?
Yht'aikaa itkun, naurun purkauksissa?
Tahdotko, ett' ois haaveiluja sulla
Ja, taika taukoo kun, taas itsees tulla?
Tahdotko lukea tätä, vaikk' ei tiedä,
Se voisko sua siunaukseen viedä?
Jos näin on, niin o käyös tänne siitä
Ja kirja tää, pääs, syämes yhteen liitä.

John Bunyan

KRISTITYN VAELLUS

Vaeltaissani tämän maailman erämaita, jouduin kerran eräaseen paikkaan, missä oli luola [Vankihuone]. Siihen laskeusin makaamaan ja maatessani näin unen. Ja katso, minä olin unessa näkevinäni ryysyihin puetun miehen seisovan seljin kotitaloansa kohti, kirja kädessä ja suuri taakka seljässä. Minä katsoin ja näin hänen avaavan kirjansa ja lukevan sitä, ja luettuansa hän rupesi itkemään ja vapisemaan ja kun hän ei enää sen kauemmin voinut itseänsä pidättää, puhkesi hän vaikeroivaan huutoon, sanoen: "Mitä minun pitää tekemän?" [Jes. 64: 6. Ps. 38: 4, Luk. 14: 33, Ap. 2: 37, 16: 30]

Tällaisessa tilassa hän meni kotiansa ja koetti niin kauan kuin suinkin estää vaimonsa ja lastensa havaitsemasta hänen hätäänsä. Kauan hän ei kumminkaan voinut vaieta, sillä hänen levottomuutensa kasvi kasvamistaan. Niinpä hän vihdoinkin avasi sydämensä vaimolleen ja lapsilleen ja puhui heille näin:

"Oi rakas vaimoni ja te lapset, sydämelleni kalliit! Minä, teidän paras ystävänne, olen hukassa, sillä raskas taakka painaa minua, ja, mikä enämpi on, minä olen saanut varman tiedon siitä, että taivaan tuli on polttava tämän meidän kaupungin, ja sen hirmuisessa hävityksessä meidätkin surkea surma saavuttaa, minut ja sinut, minun vaimoni ja teidät, te suloiset pienokaiseni, ellei mitäkään pelastuksen tietä löydy, jolla turmion voisimme välttää, mutta sellaista en suinkaan tiedä."

KRISTITYN TUSKA TAAKKANSA TÄHDEN

Nämä hänen puheensa herättivät heissä tuskallista hämmästyä, ei siitä syystä, että he olisivat hänen sanojansa todeksi uskoneet, vaan sentähden, että he luulivat mielenhoureita hänen päähänsä nousseen. Koska nyt yö jo läheni, toivoivat he unen häntä rauhoittavan ja saattoivat hänet kiiruimmiten vuoteeseen. Mutta levoton oli hänen yönsä, niinkuin päiväkin oli ollut; unta hän ei silmäänsä saanut, vaan huokauksissa ja kyynelissä häneltä yö kului. Kun he sitten, aamun tullen, tiedustivat häneltä, kuinka hän jaksaa, vastasi hän: "yhä huonommin vaan". Sitten rupesi hän jälleen puhumaan heille, mutta he eivät ottaneet hänen sanojansa kuuleviin korviinsaakaan. He luulivat niinkään saavansa hänen mielensä raivon karkoitetuksi tylyllä ja jyrkällä kohtelemisella. Ja niinpä he välistä pilkkasivat, toisin vuoroin nuhtelivat häntä, toisin ottein taas eivät hänestä vähääkään välittäneet. Siitäpä syystä hän vähitellen vetäytyi omaan kammioonsa, ja siellä hän rukoili heidän puolestansa, surkutteli heidän tilaansa ja valitteli omaakin viheliäisyyttänsä. Välistä hän käyskenteli kedoilla, vuoroin lukien, vuoroin rukoillen. Ja näin kului häneltä muutamia päiviä.

Kerran taas, kun hän oli lähtenyt kedolle, näin minä hänen lukevan kirjaansa tapansa mukaan ja olevan hyvin suuressa ahdistuksessa. Ja kesken lukuansa hän huudahti jälleen, kuten ennenkin: "Mitä minun pitää tekemän, että minä autuaaksi tulisin?" [Ap. 16: 30]

Minä näin hänen sitten katselevan milloin tuota tietä pitkin, milloin tätä, ikäänkuin mielisi lähteä juoksemaan, mutta paikallaan hän sittenkin pysyi, sillä, niinkuin minä huomasin, hän ei tiennyt, minne päin mennä. Minä tarkastelin vielä ja, katso, muuan mies, nimeltä *Evangelista* tuli hänen tykönsä ja kysyi: "Miksis huudat?"

Hän vastasi: "Herra, minä näen tästä kirjasta, joka minulla on kädessäni, että minun Hebr. 9: 27. pitää kuoleman sekä senjälkeen tuomiolle tuleman, mutta minä tunnen samalla, ett'en halaja kuolla enkä tuomiollekaan tulla." [Hebr. 9: 27, Job. 16: 21, Hesek. 22: 14]

Silloin sanoi *Evangelista*: "Mitenkä? Etkö halaja kuolla, vaikka tämä elämä on niin täynnä tuskaa ja vaivaa?"

Mies vastasi: "Minä pelkään tämän taakan minun seljässäni painavan minut hautaakin alemmas, ja minä vajoan kuoppaan. Herra, ellen minä ole valmis vankeuteen menemään, niin en ole valmis tuomiolle enkä rangaistavaksikaan. Tällaisia asioita ajatellessani minun täytyy huutaa." [Jes. 30: 33]

Evangelista sanoi silloin: "Jos niin on laitasi, niin miksikäs vielä asemillasi olet?"

Hän vastasi: "Siksi, ett'en tiedä, kuhunka mennä."

Silloin antoi *Evangelista* hänelle pergamenttikäärön, johon oli kirjoitettu: "*Paetkaat tulevaista vihaa.*" [Mat. 3: 7]

Mies luki kirjoituksen, katsahti hyvin huolestuneena *Evangelistaan* ja sanoi: "Kuhunkas minun pitää pakeneman?"

Evangelista viittasi sormellansa kaukaista ketoa kohti ja sanoi:

"Näetkös tuota ahdasta porttia tuolla?" [Mat. 7: 13]

"En", virkkoi mies.

"Näetkös valon välkyntää tuolla?" kysyi toinen. [Ps. 119: 105, 2

Piet. 1: 19]

"Luulenpa näkeväni", vastasi mies.

Silloin sanoi *Evangelista*: "Pidä nyt tuota valoa yhä näkyvissäsi ja kulje suoraan sitä kohti, niin näet portin. Kun sitä sitten kolkutat, niin sinulle sanotaan, mitä sinun tekemän pitää."

Nyt minä näin unessani miehen lähtevän juoksemaan. Mutta ei hän ollut kauaksikaan ennättänyt oman kotiovensa ohitse, niin jo huomasivat hänet hänen vaimonsa ja lapsensa ja alkoivat huutaa häntä palajamaan, mutta mies pisti sormet korviinsa ja juoksi juoksemistaan, huutien: "Elämä, elämä, iankaikkinen elämä!" Eikä hän taaksensa katsonut, vaan kiiruhti halki kedon. [Luuk. 14: 26, 1 Mos. 19: 17]

ITSEPÄINEN JA TAIPUVAINEN SAAVUTTAVAT KRISTITYN

Naapuritkin astuivat ulos huoneistansa katsomaan hänen juoksuaan. Muutamat rupesivat pilkkaamaan häntä, toiset uhkailemaan, jotkut huusivat häntä palajamaan. Näiden joukossa oli myös kaksi miestä, jotka päättivät noutaa hänet väkivallalla takaisin. Toinen oli nimeltänsä *Itsepäinen*, toinen *Taipuvainen*. Sillä välin oli mies ennättänyt hyvän matkaa heistä edelle, mutta sittenkin he päättivät lähteä hänen jälkeensä, eikä aikaakaan, niin he jo saavuttivatkin hänet. [Jer. 20: 10]

Mies sanoi heille silloin: "Mitäs läksitte, naapurit?"

He vastasivat: "Me tahdomme kehoittaa sinua palajamaan meidän kanssamme."

Mutta hän sanoi: "Se on mahdotonta. Te asutte *Turmion* kaupungissa, missä minäkin olen syntynyt. Niin on asianlaita, sen kyllä näen. Ja jos te siellä ennemmin tai myöhemmin kuolette, niin vaivutte te hautaakin alemmas siihen paikkaan, joka tulessa ja tulikivessä palaa. Malttakaat mielenne, hyvät naapurit, ja lähtekää minun kerallani."

"Mitenkä?" sanoi Itsepäinen. "Hyljätäkö ystävät ja kaikki kotoiset ilot?"

"Niin juuri", sanoi *Kristitty*, – se näet oli miehen nimi – "sillä tuota kaikkea ei sovi verrata pieneenkään osaan sitä nautintoa, jota minä olen lähtenyt etsimään. Ja jos mielitte minun kanssani käydä, niin saavutatte saman kuin minäkin, sillä siellä, minne minä menen, on runsaasti ja yltäkyllä. Tulkaat, niin saatte nähdä, olenko totta puhunut." [2 Kor. 4: 18, Luk. 15: 17]

Itsepäinen: Mitäs kaikkea sinä etsit, koskapa sen tähden hyljäätkö koko maailman?

Kristitty: Minä etsin katoamatonta ja turmeleamatonta ja saastuttamatonta perintöä. Se on taivaassa tallelle pantu ja aikanansa niille annetaan, jotka ahkerasti sen perään pyrkivät. Niin sanoo tässä kirjassa; lukekaat, jos tahdotte. [1 Piet. 1: 4, Hebr. 11: 16]

ITSEPÄINEN KÄÄNTYY TAKAISIN. TAIPUVAINEN LÄHTEE MUKAAN

Itsepäinen: Ole jo tuossa kirjoinesi! Tuletko meidän kera takaisin vai etkö?

Kristitty: En, en tule, sillä jo olen käteni auraan laskenut [Luk. 9: 62].

Itsepäinen: Lähde pois, naapuri Taipuvainen! Käännyttään takaisin ja mennään kotia ilman häntä. On niitä vaan olemassa sellaisia kieropäisiä hupsuja, että jos heidän päähänsä joku houre pistää, niin silloin he mielestänsä ovat viisaammat kuin seitsemän muuta, joilla on edes järkeviä syitä tekoihinsa.

Taipuvainen virkkoi silloin: Älä pilkkasanoja puhu! Jos se on totta, mitä tämä hyvä Kristitty tässä puhuu, niin silloin hän tavoittelee parempata kuin mitä meillä on. Sydämeni olisi taipuvainen lähtemään naapurini kanssa.

Itsepäinen: Kuinka? Yhä siis hupsuja lisää! Otahan toki neuvoni varteen ja käy kanssani takaisin. Ties minne tuollainen sairasmielinen mies meidät viekään! Käy takaisin, käy takaisin ja ole ymmärtäväinen.

Kristitty: Tule vainenkin naapuri Taipuvaisen kanssa. Paljo on saavutettavissa sellaista, mistä jo olen puhunut, ja paljo ihanampaakin vielä. Elles minua usko, niin lue tästä kirjasta, ja katso, kaikki mitä siinä sanotaan, se on todeksi vahvistettu Hänen verellänsä, joka sen tehnyt on. [Hebr. 13: 20, 21]

Taipuvainen: No niin, naapuri Itsepäinen, alanpa jo olla tehtävästäni selvillä. Mieleni tekee lähteä tämän kunnan miehen mukana yhdessä yrittämään. Mutta, toveri hyvä, tiedätkös tietä sinne, johon halajat päästä?

Kristitty: Muuan mies, Evankelista nimeltään, neuvoi minua kiiruhtamaan pienelle portille tuolla edessäpäin. Siellä meille osoitetaan tie.

Taipuvainen: Lähdetään sitten, hyvä naapuri.

Ja he läksivät kahden.

Itsepäinen: Minäpä palajan kotisijoilleni takaisin. En huoli olla tuollaisten harhateille häipyneitten huimapäitten seurassa.

Itsepäisen käännyttyä takaisin, minä näin Kristityn ja Taipuvaisen astuvan yhdessä ketoa pitkin. Ja näin he siinä haastelivat keskenänsä:

Kristitty: Miltä tuntuu nyt, naapuri Taipuvainen? Mieleni on hyvä, että päätit lähteä minun kanssani. Jos Itsepäinenkin olisi tuntenut, niinkuin minä, kuinka mahtavaa ja kauhistavaista se on, mikä silmiltämme vielä on kätöksä, niin ei hän olisi niin keveästi meille selkäänsä kääntänyt.

Taipuvainen: Kuulepas, naapuri hyvä! Koska nyt olemme kahden kesken, niin sanos: mitä me oikeastaan olemme lähteneet hakemaan, ja mitenkä me sen saavutamme?

Kristitty: Yhtä vähän sitä ymmärrykselläni käsitan, kuin kielellänikään kykenen lausumaan, mutta koska nyt kerran tietää halajat, niin luen sinulle tästä kirjastani.

Taipuvainen: Luuletko, että se on täyttä totta, mitä kirjassasi sanotaan?

Kristitty: Luulen niinkin, sillä sen on tehnyt Hän, joka ei voi valhetella. [Tit. 1: 2]

Taipuvainen: Hyvä se. Mitäs se sitten on?

Kristitty: Asuinsija valtakunnassa, jolla ei ääriä ole, ja loppumaton elämä meidän elää siinä. [Jes. 45: 17, Joh. 10: 27-29]

Taipuvainen: Sepä hyvä. Mitäs muuta?

Kristitty: Siellä meille annetaan kunnian kruunu ja vaatteet, joissa loistamme kuin aurinko taivaan kannella. [2 Tim. 4: 8]

Taipuvainen: Se on ihanata. Ja mitä muuta? [Ilm. 3: 4, Mat. 13: 43]

Kristitty: Siellä ei enää ole itkua eikä valitusta, sillä sen paikan hallitsija on pyyhkivä kaikki kyynel silmistämme. [Jes. 25: 8, Ilm. 7: 16, 17; 21: 4]

Taipuvainen: Ja kenenkä seurassa saamme siellä olla?

Kristitty: Serafien ja Kerubien, sellaisten olentojen, joita katsellessasi silmiäsi häikäisee. Ja siellä saat kohdata tuhansia ja taas tuhansia, jotka ennen meitä ovat sinne menneet. Eikä heistä kenkään mitään pahaa kellekään tee, vaan kaikki he vaeltavat rakkaudessa ja pyhyudessa, seisoen Hänen edessään iankaikkisessa suosiossa. Sanalla sanoen, siellä saamme nähdä vanhimmat kultaisine kruunuinensa; siellä saamme nähdä pyhät neitseet, kultakantelet käsissä; siellä saamme nähdä ne, jotka maailma on palasiksi silponut, polttanut, petojen raadeltaviksi heittänyt, vesiin hukuttanut siitä syystä, että olivat julki tuoneet rakkautensa sen paikkakunnan Herraa kohtaan. Siellä he autuaina asuvat, puettuina kuolemattomuudella, niinkuin vaatteella. [Jes. 6: 2, 1 Tess. 4: 16, 17, Ilm. 4: 4, Ilm. 14: 1-5, Joh. 12: 25, 2 Kor. 5: 2-4.]

Taipuvainen. Sydän riemuitsee jo tätä kuullessakin. Mutta onko tämä saavutettavissa? Mitenkä me pääsemme osallisiksi siitä?

Kristitty. Herra, sen seudun valtias, on sen ilmoittanut tässä kirjassa. Ja tämä on sen ydin: Jos me sitä vilpittömästi halajamme, niin Hän antaa sen meille ilman hintaa. [Jes. 55: 1, 2, Joh. 6: 37, 7: 37, Ilm. 21: 6; 22: 17]

Taipuvainen: Niin, naapuri, iloinen minä olen, tätä kuullessani. Tule, käykäämme kiirein askelin.

Kristitty: Minä en tältä taakaltani jaksa kulkea niin joutuisasti.

MATKAMIEHET JOUTUVAT EPÄRÖIMISEN SUOLLE

Silloin minä näin unessani, että juuri kuin he olivat tämän puhelunsa päättäneet, he astuivat lähelle erästä ylen mutaista suota kedon keskellä, ja kosk'eivät he olleet eteensä katsoneet, vajosivat he äkkiä kumpikin lietteeseen. Se oli *Epäröimisen Suo*. Siinä he sitten vieriskelivät ja kieriskelivät, kauheasti tahrautuen lokaan, kunnes Kristitty, taakkansa painosta seljässään, rupesi uppoamaan liejuun.

Silloin sanoi Taipuvainen: "Voi, naapuri Kristitty, missäs sinä nyt olet?"

"En todellakaan tiedä", vastasi Kristitty.

Nyt suuttui Taipuvainen ja virkkoi vihaisesti toverilleen: "Tällaistako se onni nyt onkin, josta minulle niin paljon olet puhunut? Jos meidän on näin huonosti käynyt matkaan lähtiessä, niin mitä kaikkea tapahtuneekaan, ennenkuin päähän päästään? Jos tästä vielä hengissä selviää, niin pidä sinä se kaunis maa omina hyvinäsi minusta nähden."

Samassa hän teki epätoivoisen ponnistuksen, teki toisenkin, kunnes pääsi ylös liejusta sille puolen suota, joka lähinnä antoi hänen kotitaloansa kohti. Ja niin hän läksi tiehensä, eikä Kristitty häntä sen koommin enää nähnytkään.

APU VETÄÄ KRISTITYN YLÖS EPÄRÖIMISEN SUOSTA

Siten jäi Kristitty yksinensä reuhtomaan Epäröimisen Suossa. Hän alkoi kumminkin ponnistella sitä suon laitaa kohti, joka oli kau'impana hänen kotitalostansa ja antoi ahtaalle portille päin, mutta ylös hän ei taakaltansa sittenkään päässyt. Silloin minä näin unessani erään miehen, *Apu* nimeltänsä, astuvan hänen luokseen ja kuulin hänen kysyvän Kristityltä, mitä hän siinä tekee.

"Herra", sanoi Kristitty, "muuan mies, Evankelista nimeltään, ohjasi minut tälle tielle. Hän neuvoi minua käymään tuolle portille, välttääkseni tulevaista vihaa. Sitä kohti kalkeissani minä vajosin tähän."

Apu: Miks'et ottanut askeleistasi vaaria? Kristitty: Pelko ahdisti minua niin ankarasti, että minä poikkesin oikotielle ja vajosin.

Apu: Ojenna kätesi minulle.

Kristitty ojensi hänelle kätensä, ja *Apu* veti hänet ylös, asetti hänet lujalle maaperälle ja käski hänen kulkea edelleen. [Ps. 40: 2]

Silloin, minä astuin sen miehen luokse, joka oli Kristityn vetänyt ylös, ja sanoin: "Herra, koska kerran tämä tie viepi Turmion kaupungista tuolle portille, niin miksikä ei ole tätä tasankoa laitettu kuntoon, jotta poloiset vaeltajat turvallisemmin voisivat perille päästä?"

Hän vastasi: "Tämä mutainen suo on sellainen, ett'ei sitä voi kuntoon laittaa, siihen kun lakkaamatta laskee se rupa ja ruuhka, mikä synnintuntoa seuraa. Siksi sitä sanotaankin Epäröimisen Suoksi. Kun näet syntinen on herännyt näkemään turmiollisen tilansa, niin nousee hänen sieluunsa kaikenlaista pelkoa ja epäilystä ja huolettavia huomioita. Kaikki ne keräytyvät yhteen ja valuvat tähän paikkaan. Siinä syy, miksi maaperä tässä on niin pahaa."

"Ei ole Kuninkaan tahto se, että tämä paikka yhä näin pahana pysyisi. Hänen Majesteetinsa päällysmiesten johdolla ovat Hänen työmiehensä jo seitsemättätoista sataa ajast'aikaa [Muistettakoon, että ensimmäinen painos tätä teosta ilmestyi v. 1678] työskennelleet tällä maatilkulla, koettaen saada sitä korjatuksi. Ja onpa, mikäli minä tiedän, tähän vedetty, vähintänsä kaksikymmentä tuhatta kuormallista. Niin, miljonittain on siihen tuotu terveellisiä opetuksia pitkin aikaa ja kaikilta haaroin Kuninkaan aluetta, ja niitten mielestä, jotka asian tuntevat, nämä ovatkin kaikkein parhaimpia aineksia maaperän lujittamiseksi. Mutta vaikka siinä on kaikki voitavat tehty, niin Epäröimisen Suo se sittenkin on, ja sellaisena se pysyy." [Jes. 35: 3, 4]

"Lainsäätäjän johdolla on kyllä pantu hyviä ja lujia porrassiltoja aivan tämän suon keskitse, mutta väliin, säitten muuttuessa, laskee siihen lokaa ylen runsaasti. Silloin noita siltoja tuskin erottaa. Ja vaikka erottaisikin, niin saattaa ihmisillä ruveta päättää pyörryttämään, ja silloin he astuvat harhaan ja tahraavat itsensä, vaikka siltoja kyllä olisi. Portin tuolla puolen on maaperä lujaa."

Nyt minä näin unessani Taipuvaisen tähän aikaan palanneen kotiinsa. Naapurit tulivat häntä tervehtimään, ja siinä muutamat sanoivat häntä viisaaksi mieheksi, koskapa oli tullut takaisin; muutamat moittivat häntä mielettömäksi, kun oli Kristityn keralla antautunut vaaroille alttiiksi; muutamat pilkkasivat hänen pelkurimaisuuttansa, sanoen: "kun kerran uhkayritykseen ryhtyy, niin kehno se, ken vähiiä vastuksia säikähtää". – Ja siinä nyt istui Taipuvainen heidän joukossaan alla päin. Mutta vihdoin hän rohkaisi mielensä, ja silloin läksi puhe käymään uutta suuntaa, ja he rupesivat pilkkaamaan Kristitty parkaa hänen selkensä takana.

Sen verran nyt Taipuvaisesta.

KRISTITTY KOHTAA MAAILMANVIISAAN

Yksinään tuosta nyt tietään kulkeissansa, huomasi Kristitty kaukaa jonkun astuvan kedon poikki ja lähenevän häntä. Sattumoilta he kohtasivat toisensa juuri tien risteyksissä. Tuon vieraan herran nimi oli *Maailmanviisas*. Hän asui suuressa *Järkeilemisen* kaupungissa, joka oli vallan lähellä Kristityn kotikaupunkia. Tämä herra kohtasi nyt Kristityn, josta hän jo ennaltakin oli vähin kuullut, sillä Kristityn lähtö Turmion kaupungista oli nostanut laajalti hälinää. Hänestä oli tullut yleinen puheen-aine ei ainoastaan omassa kaupungissa, vaan monessa muussakin paikassa.

Vaivalloisesta astunnasta, huokauksista ja valituksista arvasi Maailmanviisas hänet samaksi mieheksi ja kävi pakinoille hänen kanssaan.

Maailmanviisas: Kas niin, mies hyvä! Minnekä matka, noin raskas taakka hartioilla?

Kristitty: Raskas vainenkin, – lieneekö mointa muilla poloisilla kellään? Ja koska te tiedustatte, minne mulla matka, niin kerron teille, herra, että olen menossa ahtaalle portille, mikä tuolla edessäpäin on, sillä siellä – niin on minua neuvottu – osoitetaan minulle tie sinne, missä taakastani pääsen.

Maailmanviisas: Onko sinulla vaimo ja lapsia?

Kristitty: On kyllä, mutta tämä taakka rasittaa minua niin, ett'ei minulla enää Ole mitään iloa heistä, niinkuin ennen; minusta on kuin ei minulla olisi ketään. [1 Kor. 7: 29]

MAAILMAN VIISAAN AJATUKSIA

Maailmanviisas: Jos sinulle neuvon antaisin, kuuntelisitko sanojani?

Kristitty: Kuuntelisin kyllä, jos neuvo lieenee hyvä, sillä hyvän neuvon tarpeessahan minä juuri olen.

Maailmanviisas: Niinpä sua sitten neuvon: heitä itse kiiruimmiten taakkasi pois, muutoin ei mielesi saa rauhaa milloinkaan etkä koskaan pääse nauttimaan kaikkea sitä hyvää, mitä Jumala sinulle siunannut on.

Kristitty: Sitähän minä juuri olen etsimässä, miten päästä raskaasta taakastani, mutta itse en sitä voi ottaa pois, eikä ole meidän maassa sitä miestä, joka sen hartioiltani nostaisi. Siksihän olen, kuten sanoin, tätä tietä vaeltamassa, jotta taakastani pääsisin.

Maailmanviisas: Kuka sinua käski sitä varten käymään juuri tätä tietä?

Kristitty: Muuan mies, joka minusta näytti varsin suuriarvoiselta ja kunnioitettavalta. Hänen nimensä oli, muistaakseni, Evankelista.

Maailmanviisas: Voi mokomaa neuvoa! Ei ole vaarallisempaa ja vaikeampaa tietä toista, ja sen olet kyllä huomaava, jos hänen neuvoansa noudatat. Olethan jo yhtä ja toista kokenutkin, huomaa minä. Epäroimisen Suossa olet vaatteesi tahrannut, mutta siitä suostapa ne vaikeudet vasta alkavatkin niille, jotka tätä tietä vaeltavat. Kuule minua; minä olen vanhempi sinua. Kaiketi kohtaa sinua matkallasi väsymys, tuska, nälkä, vaarat, alastomuus, miekka, jalopeurat, lohikäärmeet, pimeys, sanalla sanoen, kuolema ja jos mikä! Se on varma, ja siihen on monta todistusta. Ja miksikä vainenkään ihminen niin huolettomasti heittäytyy turmioon, muukalaisen puhetta kuunnellen?

Kristitty: Voi, herra! Tämä taakka seljässäni on kauheampi kuin kaikki se, mitä mainitsitte. Minusta on kuin en huolisi siitä, mikä minua matkallani kohtaa, kunhan vaan voisin taakastani päästä.

Maailmanviisas: Milläs tavoin sen ensiksi kannettavaksesi sait?

Kristitty: Lukemalla tätä kirjaa, joka minulla on kädessäni tässä.

Maailmanviisas: Johan minä arvasin. Sinun on käynyt, niinkuin monen muun heikon, kun ovat puuttuneet asioihin, jotka ovat heille liian korkeita: he joutuvat äkkiä sekaisin, ja tässä sekaannuksessa heiltä ensinnäkin menee miehen mieli, – niinkuin näkyy sinunkin käyneen – ja sitten he syöksevät epätoivoisiin yrityksiin, tavoitellen jotain, tietämättä itseään, mitä.

Kristitty: Minä kyllä tiedän, mitä tavoittelen: kevennystä kovalle kuormalleni.

Maailmanviisas: Mutta kuinkas sinä haet kevennystä tällä tiellä, missä niin monet vaarat sua uhkaavat, varsinkin kun minä – jospa vain malttaisit minua kuunnella! – voin opastaa sinua pääsemään toivomustesi perille ilman niitä vaaroja, joihin nyt omin ehdoin syökset? Ja keinohan on olemassa. Sitä paitsi, – olkoon sekin vielä sanottu! – et ainoastaan vaaroja välttä, vaan vieläpä turvallisuutta, ystävyyttä ja tyytyväisyyttäkin sun osallesi tulee.

KRISTITTYÄ NEUVOTAAN LAINKANNAN LUOKSE

Kristitty: Ilmaiskaa minulle tämä salaisuus, herra, ilmaiskaa.

Maailmanviisas: Kuulehan sitten! Tuossa kylässä tuolla – sen nimi on *Siveys* – asuu *Lainkanta* niminen herra, varsin älykäs mies ja maineellensa ylen kuuluisa. Hän osaa ottaa pois sellaisia taakkoja kuin tuo sinun. Niin, onpa hän, minun tietääkseni, tällä tavoin paljon hyvää aikaan saanut. Hän se myös osaa parantaakin ihmisiä, jotka taakkansa painosta ovat käyneet hiukan heikkopäisiksi. Mene sinä juuri hänen luoksensa, niin avun saat viipymättä. Hänen asuntoonsa ei ole täältä täyttä peninkulmaakaan, ja ellei hän sattuisi itse olemaan kotona, niin on siellä hänen poikansa, sievä nuori mies, nimeltä *Hieno Käytös*. Hän kyllä osaa sen tehdä yhtä hyvin kuin vanha herra itsekin. Siellä, sanon minä, pääset taakastasi, ja elles enää mieli mennä takaisin entiseen asuntoosi – enkä soisi sinun sinne meneväkään, – niin pane noutamaan vaimosi ja lapsesi sinne. Siellä kun tähän aikaan on taloja tyhjinä, niin saat helpolla asunnon. Elintarpeet ovat siellä hyviä ja huokeita, ja yhä mieluisampi on sinun siellä olla, koskapa – ole siitä varma! – saat elää siellä kunnon naapurien kera, jotka sinuun luottavat ja sinua arvossa pitävät.

Kristitty seiso hetken aikaa mietteissänsä, mutta äkkiä hän teki tällaisen johtopäätöksen: "Jos se on totta, mitä tämä herra puhuu, niin on viisainta noudattaa hänen neuvoansa." Siksi hän jälleen jatkoi keskustelua hänen kanssaan.

Kristitty. Mitä tietä sitä mennään tuon kunnon miehen asunnolle?

Maailmanviisas: Näetkö tuota vuorta tuolla? [Sinain vuori.]

Kristitty: Kyllä, vallan hyvin.

Maailmanviisas: Tuota vuorta kohti sinun pitää mennä. Ensimmäinen talo, johonkas tulet, on hänen.

KRISTITTY KOHTAA JÄLLEEN EVANKELISTAN

Kristitty kääntyi kuin kääntyikin ja läksi herra Lainkannan taloa kohti, apua hakemaan. Mutta koska hän oli tullut ihan vuoren juurelle, niin, katso, se näytti hänestä niin korkealta, ja tänpuoleinen vuoren rinne kallistui niin uhkaavana tien yli, ett'ei Kristitty enää sen kauemmas rohjennut astua, sillä hän pelkäsi sen kaatuvan hänen päällensä. Hän pysähtyi eikä tiennyt, mitä tehdä. Nyt tuntui hänestä taakka vielä raskaammalta kuin ennen, äskeisellä tiellä. Vuorikin siinä vielä suitsutti tulen leimuja, niin että hän pelkäsi palavansa. Siinä hän nyt hikoili ja vapisi pelvosta, ja nyt tuli hänen myös paha mieli siitä, että oli varteen-ottanut herra Maailmanviisaan neuvoja. Samalla huomasi hän Evankelistan astuvan häntä kohti, ja häntä nähdessänsä hän punastui häpeästä. Evankelista läheni lähenemistään ja, hänen luoksensa tultuaan, loi häneen ankaran ja pelottavan silmäyksen. Ja nyt alkoi tutkistelu. [2 Mos. 19:16,18, Hebr 12: 21]

Evankelista: Mitäs täällä teet, Kristitty?

Kristitty ei tiennyt mitä vastata, vaan seiso i sanatonna hänen edessä.

Silloin sanoi Evankelista: "Etkös sinä ole sama mies, jonka minä löysin vaikeroimassa Turmion kaupungin muurien edustalla?"

Kristitty: Kyllä, hyvä herra. Minähän se olen.

Evankelista: Enkö minä neuvonut sinulle tietä ahtaalle portille?

Kristitty: Neuvoitte, hyvä herra, neuvoitte niinkin.

Evankelista: Minkäs tähden sinä sitten niin pian tieltäsi poikkesit? Nythän olet joutunut tiepuoleen.

Kristitty: Minä kohtasin erään herran, heti kuin olin kulkenut Epäröimisen Suon yli, ja hän vakuutti, että kylässä tuolla edessä päin saan kohdata miehen, joka voi ottaa minulta taakan pois.

Evankelista: Mikä hän oli miehiänsä?

Kristitty: Herralta hän näytti, ja paljon hän minulle haasteli, niin että sai minut vihdo in antamaan perää. Tänne minä sitten tul in, mutta nähdessäni tämän vuoren, nähdessäni sen uhkaavana riippuvan tien yli, minä äkkiä pysähdyin, jott'ei se päälleni kaatu isi.

Evankelista: Mitä se herra sinulle sanoi?

Kristitty: Mitäkö? Hän kysyi minulta, minne minä menen, ja minä sanoin.

Evankelista: Mitäs hän siihen sanoi?

Kristitty: Hän kysyi, onko minulla perhettä, ja minä sanoin, että on; mutta, lisäsin minä, tämä taakka rasittaa minua niin, ett'ei minulla enää ole mitään iloa heistä, niinkuin ennen.

Evankelista: Mitäs hän siihen sanoi?

Kristitty: Hän käski minun kiiruimmiten heittämään taakkani pois, ja sitä huojennustahan minä sanoin lähteneeni hakemaankin. Siksi juuri, sanoin minä, olen kulkemassakin tuota porttia kohti, jotta minua sieltä edemmäs neuvottaisiin, kirvoitukseni paikkaan. Silloin hän sanoi osoittavansa minulle paremman ja lyhyemmän tien, missä ei ole niin monta vastusta kuin siinä, jonne te, herra, minua neuvoitte. Se vie sinut, sanoi hän, sellaisen herran luokse, joka noita taakkoja osaa ottaa pois. Minä usko in kuin uskoinkin häntä ja poikkesin entiseltä tieltä tälle: mitä maks minä taakastani pääsisin. Mutta tänne tultuani ja nähtyäni, miten asianlaita oli, minä pysähdyin, vaaroja peljäten, niinkuin jo sanoin. Ja nyt en tiedä, mitä tehdä.

Evankelista: Malta sitten hetkinen, niin osoitan sinulle, mitä Jumalan sana ilmoittaa.

Kristitty seiso i vavisten, ja Evankelista lausui:

"Katsokaat, ett'ette Häntä kiellä pois, joka puhuu; sillä jos ei ne paeta saaneet, jotka kielsivät sen, joka maan päällä käskyn antoi, paljon vähemmin me, jos me sitä pyydämme karttaa, joka taivaasta puhuu." [Hebr. 12:25]

Edelleen hän sanoi: "Vanhurskas elää uskosta, ja joka välttää, siihen ei minun sieluni mielisty." [Hebr. 10:38]

MITÄ PITÄÄ KAUHISTUA

Ja hän sovitti nämä sanat näin:

"Sinä olet se mies, joka kurjuuteen syökset; sinä olet alkanut kieltää Korkeimman neuvoa ja vetämään jalkaasi takaisin rauhan tieltä, melkeinpä perikatosi uhallakin."

Silloin vaipui Kristitty puolikuolleena hänen jalkainsa juureen, huutaen: "Voi minua, minä olen hukassa!" Evankelista, tuon nähtyänsä, tarttui hänen oikeaan käteensä, sanoen: "Kaikki synty ja pilkka annetaan ihmisille anteeksi. Älä ole epäuskoinen, vaan uskovainen." [Jes. 6: 5, Mat. 12: 31, Joh. 20: 27]

Nämä sanat rohkaisivat vähän Kristityn mieltä, ja vavisten hän seisoi

Evankelistan edessä, niinkuin taanoinakin.

Evankelista jatkoi jälleen: "Ota tarkempi vaari siitä, mitä sinulle nyt sanon. Minä näytän sinulle, mikä se sinut on harhaan vienyt, ja kenenkä tykö hän sinua lähetti. Mies, jonkas tapasit, on muuan Maailmanviisas, ja kohdallaan se nimi hänellä onkin, osaksi siitä syystä, että hän pitää oikeana ainoastaan tämän maailman opin, jonka vuoksi hän ei kirkossakaan käy muualla kuin Siveyden kaupungissa, ja osaksi siitä syystä, että se oppi on hänen mielestensä paras, se kun ei ristiä hänen päällensä pane. Ja lihallisen luontonsa mukaan hän koettaa asetta esteitä minun teilleni, jotka kumminkin oikeat ovat. Kolmea seikkaa tuon miehen opastuksessa pitää sinun kerrassaan kauhistua" [1 Joh. 4: 5, Gal. 6: 12]:

1. Sitä, että hän sai sinut poikkeamaan tieltäsi.
2. Sitä, että koetti tehdä sinulle ristin vihatuksi.
3. Sitä, että hän johti jalkasi sille tielle, joka viepi kuoleman palvelukseen.

"Ensinnäkin pitää sinun kauhistua sitä, että hän sai sinut poikkeamaan tieltäsi ja että itsekin siihen suostuit, sillä se on Jumalan neuvon hyljäämistä Maailmanviisaan neuvojen tähden. Herra sanoo: 'Pyytäkää ahtaasta portista mennä sisälle', juuri siitä, minkä minä sinulle osoitin, sillä 'ahdas on se portti, joka vie elämään, ja harvat ovat, jotka sen löytävät'. Tältä pieneltä portilta ja sinne vievältä tieltä on tuo jumalaton mies saanut sinut poikkeamaan, ollen vähällä viedä sinut turmioon. Inhoa siis hänen johtamistansa toisille teille ja kauhistu omaa itseäsi siitä, että häntä kuuntelit." [Luk. 13: 24, Mat. 7: 13, 14]

"Toiseksi pitää sinun kauhistua sitä, että hän koetti tehdä sinulle vihatuksi ristin, jota sinun on pitäminen Egyptinkin aarteita kalliimpana. Sitä paitsi on Kunnian Kuningas sanonut sinulle: 'Kuka henkensä vapahtaa tahtoo, hän hukuttaa sen', kuin myös 'Kukana ikänänsä minun tyköni tulee ja ei vihaa isäänsä ja äitiänsä ja emäntäänsä ja lapsiansa ja veljiänsä ja sisariansa, se ei taida olla minun opetuslapseni'. Siksi minä sanon sinulle: jos ken koettaa uskotella sinua, että risti sinut surmaan vie – vaikka Totuus on sanonut, ettes ilman sitä voi iankaikkista elämää saada –, niin kauhistu senkaltaista oppia." [Hebr. 11: 25, 26, Mark. 8: 35, Joh. 12: 25, Mat. 10: 37-39, Luk. 14: 26]

"Kolmanneksi pitää sinun vihata sitä, että hän on askeleesi johtanut kuoleman palvelukseen. Ja sitä varten tulee sinun punnita, kenenkä tykö hän sinut lähetti, ja kuinka kykenemätön hän oli sinua kuormastasi kirvoittamaan."

LAIN TÖITTEN KIROUS

"Se, jonka tykö sinä olit lähetetty, on nimeltään *Lainkanta*. Hänen äitinsä on palkkavaimo, joka nyt on ja on lastensa kanssa orjana ja on salaisella tavalla Sinain vuori, jonka sinä pelkäsit päällesi kaatuvan. Jos hän kerran lapsinensa orjana on, kuinkasta toivot pääseväsi heidän kauttansa vapaaksi? Tuo Lainkanta niin muodoin ei ole mahdollinen sinua taakastasi päästämään. Ei hän tähän saakka ole kenenkään taakkaa pois ottanut, ei, eikä milloinkaan niitä ota. Lain töitten kautta te ette voi vanhurskaiksi tulla, sillä lain töillä ei kukaan elämäpäivinänsä taakastansa pääse. Herra Maailmanviisas on niin muodoin muukalainen ja herra Lainkanta petturi, eikä hänen poikansakaan, Hieno Käytös, maireisine hymyinsä, muuta ole kuin tekopyhä eikä voi sinua auttaa. Usko minua: ei noitten tomppelien jaarituksilla ole muuta tarkoitusta ollutkaan kuin saada sinut pelastuksesi asiassa harhaan, ohjaamalla sinut pois siltä tieltä, johon minä olin sinut saattanut." [Gal. 4: 21 -27.]

Tämän sanottuansa, kutsui Evankelista kovalla äänellä taivaat vahvistamaan hänen sanojansa tosiksi, ja samassa alkoi siitä vuoresta, jonka juurella Kristitty seiso, sanoja kuulua ja tulta leimuta, niin että hivukset hänen päässänsä nousivat pystyyn. Ja nämä sanat ne silloin lausuttiin: "Sillä niin monta kuin lain töissä riippuvat, ovat kirouksen alla, sillä kirjoitettu on: 'kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikissa kuin lakiraamatussa kirjoitettu on, että hän niitä tekisi'." [Gal. 3: 10]

Kristitty ei osannut enää muuta luullakaan kuin että hän nyt kuolee, ja rupesti suuresti vaikeroimaan, kiroten sitä hetkeä, jolloin oli kohdannut Maailmanviisaan, ja sanoen itseänsä tuhatkertaiseksi hupsuksi, kun oli hänen neuvojansa kuunnellut. Ja kovin häntä; hävetti, että sen herran todistelut, pelkän lihallisen mielen synnyttämät, olivat voineet saada hänet poikkeamaan oikealta tieltä. Sen jälkeen hän jälleen lähestyi Evankelistaa niillä sanoilla ja siinä mielessä kuin seuraa:

Kristitty: Mitäs luulette, herra? Onko toivoa vielä? Kääntyisinkö nyt takaisin ja lähtisin käymään ahdasta porttia kohti? Eikö minua tämän tähden hyljätä ja häpeällä takaisin lähetetä? Mieleni on murheellinen, että tuon miehen neuvoja kuuntelin, mutta annettaneeko syntiäni enää anteeksi?

Evankelista: Suuri on sinun syntisi, sillä sinä olet siinä tehnyt kaksi rikosta: olet hyljännyt hyvän tien ja astunut kielletyille poluille. Mutta mies tuolla portilla ottaa sinut vielä vastaan, sillä hänellä on hyvä tahto ihmisiä kohtaan. Kavahda vaan, ettes enää oheen poikke, sillä muutoin sinä tielläsi hukut, koska Hänen vihansa pian syttyy. [Ps. 2: 12.]

Silloin alkoi Kristitty valmistautua palajamaan takaisin. Evankelista antoi suuta hänen, myhäili hänelle ja toivotti hänelle onnellista matkaa.

Ja niin hän läksi astumaan kiirein askelin. Ei hän ketäkään matkan varrella puhutellut ja vaikka joku häneltä jotain kysyi, ei hän mitään vastannut. Hän riensi, niinkuin se, joka koko ajan kulkee kielletyllä maalla, eikä mitenkään tuntenut olevansa turvassa, ennenkuin saapui sille tielle, josta oli poikennut noudattamaan Maailmanviisaan neuvoja.

KRISTITYN TULO AHTAALLE PORTILLE JA SISÄÄNKÄYNTI

Kului aikaa kotvanen, niin jo saapui Kristitty portille. Sen kamanaan oli kirjoitettuna: "Kolkuttakaat, niin teille avataan." Hän kolkutti kerran, mitäpä toisenkin, sanoen [Mat. 7:7]:

Mies raukalle avaisko oven ken,
Sisälle käydä kapinallisen?
En siellä laulamasta lakkais ma
Hänelle kunniaa korkeudessa.

Vihdoin tuli portille muuan vakavannäköinen mies, nimeltä *Hyvä Tahto*, tiedustellen, ken siellä on, ja mistä vieras tulee, ja mitä on hänellä asiata.

Kristitty: Täällä on taakkansa painama syntis-parka. Minä olen matkalla Turmion kaupungista Sionin vuorelle, välttääkseni tulevaista vihaa. Ja koska minulle on sanottu, että tie sinne kulkee tämän portin kautta, niin sallikaa minun kysyä, herra, tahtoisitteko päästää minut sisään.

Hyvä Tahto: Tahdonpa niinkin, kaikesta sydäimestäni.

Sen sanottuansa hän aukaisi portin.

Kun Kristitty oli juuri astumaisillaan porttiin, niin nykäisi Hyvä

Tahto hänet äkkiä sisäpuolelle.

"Mitäs tämä merkitsee?" kysyi Kristitty.

Toinen selitti hänelle:

"Vähän matkan päähän tästä portista on rakennettu luja linna, jossa Beelsebub on isäntänä. Sieltä hän sekä ne, jotka hänen kanssaan ovat, ampuvat nuolilla tänne tulevia, surmataksensa heidät, ennenkuin sisälle ennättävät."

Silloin sanoi Kristitty: "Minä riemuitsen ja vapisen."

Heidän astuttuansa sisälle, kysäisi porttimies Kristityltä, kuka häntä oli neuvonut tänne.

Kristitty: Evankelista käski minun tulla tänne ja kolkuttaa, kuten teinkin. Hän se myös sanoi teidän, hyvä herra, ilmoittavan minulle, mitä minun pitää tehdä.

Hyvä Tahto: Avoinna on ovi edessäsi, eikä kenkään voi sulkea sitä. [Ilm. 3: 8]

Kristitty: Nyt alan niin muodoin näyttää uskaliaan yritykseni hedelmiä.

Hyvä Tahto: Mutta miksis tulet yksinäsi?

Kristitty: Siksi, ett'ei kenkään naapureistani pitänyt tilaansa niin vaarallisena kuin minä.

KRISTITTY KERTO O HYVÄLLE TAHDOLLE MATKASTANSA

Hyvä Tahto: Tiesikö kukaan lähdöstäsi tänne?

Kristitty: Kyllä. Vaimoni ja lapseni ne ensiksi näkivät minun lähtevän ja kutsuivat minua palajamaan. Oli siellä moniaita naapureitakin, jotka seisoivat ja huusivat minua tulemaan takaisin, mutta minä pistin sormet korviini ja kiirehdin pois.

Hyvä Tahto: Eikös kenkään tullut, perässäsi, kutsumaan sinua kotia takaisin?

Kristitty: Kyllä, tuli sekä Itsepäinen että Taipuvainen, mutta nähtyänsä, ett'ei minua saa myöntymään, läksi Itsepäinen sadatellen tiehensä. Taipuvainen tuli vähän matkaa mukana.

Hyvä Tahto: Miks'ei hän tullut koko matkaa?

Kristitty: Yhdessä kyllä tultiin, mutta kun saavuttiin Epäröimisen Suolle, niin siihen me äkkiä vajosimme. Siinä se naapurin rohkeus lannistui, eikä hän enää uskaltanut kauemmas lähteä. Päästyänsä sitten ylös sille puolen suota, missä hänen kotitalonsa oli, hän sanoi minulle: "pidä tuo kaunis maa omina hyvinäsi". Ja niin lähdettiin astumaan, hän omaa tietänsä, minä omaani; hän Itsepäisen jälkeen, minä tälle portille.

Hyvä Tahto: Voi sitä mies parkaa! Onko taivaallinen kunnia hänen mielestänsä niin vähän-arvoista, ett'ei sen saavuttamiseksi kannata antautua moniaan vaaran alaiseksi?

Kristitty: Niin, kyllähän minä sanoin Taipuvaiselle suoran totuuden, mutta jos sanoisin totuuden itsellenikin, niin selvillepä kävisi, ett'en minä ole rahtustakaan parempi häntä. Hän kyllä palasi kotiansa, mutta minä poikkesin syrjään kuoleman teille, noudattaen jonkun herra Maailmanviisaan todisteluita, lihallisessa luonnossa syntyneitä.

Hyvä Tahto: Vai hän se sinut kohtasikin! Ja herra Lainkannalta hän olisi tahtonut panna sinut huojennusta hakemaan! Aika pettureita he ovat, niin toinen kuin toinenkin. Noudatitkos heidän neuvojansa?

Kristitty: Noudatin, kunnes rohkeus petti. Läksin hakemaan herra Lainkantaa, mutta sitten rupesin pelkäämään, että se vuori, joka on hänen talonsa lähellä, kaatuu päälleni, ja silloin minä pakostakin pysähdyin.

Hyvä Tahto: Se samainen vuori on jo monta ihmistä surmaan vienyt, ja yhä useamman se vielä vie. Hyvä on, että pääsit pois, ja ettes sen alle murskautunut.

Kristitty: En todellakaan tiedä, miten minun olisi siellä käynytään, ellei Evankelista olisi minua jälleen kohdannut, seisoissani siinä, raskaat mietteet mielessä. Olipa se Jumalan armo, että hän uudestaan sai luokseni, sillä muutoin en olisi milloinkaan tullut tänne. Mutta nyt olen tässä, sellaisenani kuin olen, vaikka pikemmin olisin ansainnut kuolla vuoren alle kuin seisoa tässä puhelemassa teidän kanssanne, herra. Mutta oi sitä laupeutta, että minun sittenkin sallittiin astua sisään!

MATKAN JATKOA

Hyvä Tahto: Me emme sysää pois ketään. Ei ketään heitetä ulos, vaikka hän mitä olisi tehnyt ennen tänne tuloansa. Ja niinpä nyt, Kristitty, käy kanssani kappale matkaa, niin osoitan sinulle, mitä tietä sinun on vaeltaminen. Näetkös tuota kaitaa tietä? Sitä sinun pitää kulkea. Sen ovat raivanneet patriarkat, profetat, Kristus ja Hänen apostolinsa, ja suora se on kuin linjaan lyöty. Sitä sinun on astuminen. [Joh. 6: 37]

Kristitty: Mutta eikö siellä ole risteyskiä ja tienhaaroja, jotka muukalaisen pian harhaan vievät?

Hyvä Tahto: Kyllä siitä haaraantuu montakin tietä, mutta ne ovat mutkikkaita ja laveita, ja siitä sinä juuri osaat oikean tien väärästä erottaa, että oikea yksin on suora ja kaita. [Mat. 7: 14]

Minä näin sitten unessani Kristityn kysyvän häneltä, ottaisiko hän auttaakseen häneltä taakkaa hartioilta, sillä tähän saakka hän ei ole vielä taakastansa päässyt eikä siitä millään tavoin päästäkään ilman muitten apua.

Toinen sanoi: "Kanna sinä vain kärsivällisesti taakkaasi, kunnes tulet pelastuksesi paikkaan. Siellä se itsestänsä hartioiltasi putoaa."

Siiloin rupesi Kristitty vyöttämään kupeitansa ja hankkimaan itseänsä matkalle. Toinen selitti hänelle, että hän, kuljettuansa jonkun matkaa portista, saapuu *Selittäjän* asunnolle. Siellä hän kolkuttakoon ovea, ja Selittäjä on osoittava hänelle jotain erinomaista.

Kristitty sanoi nyt jäähyväiset ystävälleen, ja tämä taas toivotti hänelle onnellista matkaa.

Kristitty kulki nyt, kunnes saapui Selittäjän talolle ja alkoi kolkuttaa ovea.

Vihdoin tuli joku ovelle ja kysyi: "Ken siellä?"

Kristitty: Herra, täällä on muuan matkamies, jota eräs tämän talon herran ystävästä käski käymään täällä hankkimassa neuvoa ja ohjausta. Tahtoisin siis puhutella talon isäntää.

Ovelle tullut mies kutsui talon isännän, joka hetken perästä tuli

Kristityn luo ja kysyi, mitä hänellä on asiata.

Kristitty: Herra, minä olen muuan mies, matkalla Turmion kaupungista Sionin vuorelle. Hän, joka seisoo portilla tämän tien päässä, sanoi minulle, että jos täällä kävisin, niin näyttäisitte te minulle jotain erinomaista, mistä minulle olisi hyötyä matkallani.

KRISTITTY SELITTÄJÄN TALOSSA

Selittäjä: Käy sisään, ja minä olen näyttävä sinulle sellaista, josta sinulle neuvoa ja ohjausta saattaa olla.

Hän käski nyt palvelijansa näyttämään heille kynttilää ja pyysi Kristittyä tulemaan mukaansa. Sen jälkeen hän vei Kristityn erinäiseen huoneeseen, ja kun palvelija herransa käskystä oli avannut oven, näki Kristitty erään vakavan miehen kuvan riippuvan seinällä, ja tällainen hän oli nähdä: Hänen silmänsä olivat kohotettuina ylös taivaalle; kirjoista paras oli hänellä kädessä; totuuden laki oli kirjoitettuna hänen huulillensa; maailma oli hänen selkänsä takana; hän seiso i kää nkuin rukoillen ja kehoittaen ihmisiä, ja kultainen kruunu riippui hänen päänsä yli. [2 Kor. 5:20]

Kristitty: Mitäs tämä tietää?

Selittäjä: Mies, jonka kuvan tuossa näet, on yksi niistä tuhansista. Hän voi kivulla lapsia vasta-uudesta synnyttää ja ruokkia heitä niinkuin imettäjä lapsiansa. Ja ettäs näet hänen silmänsä kohotettuina ylös taivaalle, kirjoista parhaan hänen kädess änsä ja totuuden lain kirjoitettuna hänen huulillensa, niin opi siitä, että hänen tehtävänsä on tutkia ja saattaa hämärissä olevia asioita syntisille tunnetuiksi. Niinpä näet hänen myös seisovan ikää nkuin rukoillen ja kehoittaen ihmisiä. Mutta ettäs näet maailman heitetty n ä hänen selkänsä taakse ja kruunun riippuvan hänen päänsä yli, niin opi siitä, että hän, halpana pitäess ään ja ylönkatsoessaan näitä nykyisiä sen rakkauden rinnalla, jolla hän tahtoo Herraansa palvella, varmasti tietää tulevaisessa maailmassa periv änsä palkakseen kunnian. [1 Kor. 4: 15, Gal. 4: 19, 1 Tess 2: 7]

Selittäjä jatkoi: "Minä näytin sinulle tämän kuvan ensiksi siitä syystä, että siinä kuvattu mies on ainoa, jonka sen paikan Herra, minne sinä py rjit, on valtuuttanut antamaan apua kaikissa vaikeissa kohdissa, mihin matkallasi mahdat joutua. Ota siis tarkka vaari siitä, mitä minä olen sinulle näyttänyt, ja pidä tarkoin mielessäsi, mitä nähnyt olet, siltä varalta, että matkalla sinua joku sellainen kohtaa, joka väittää johtavansa sinut oikealle suunnalle, vaikka hänen tiensä viekin kuoleman alhoon."

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.